

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни “Економіка підприємства”

Тема: “ Аналіз та планування основних фондів торгівельного
підприємства (на прикладі ТОВ “БАРС”)”

ЗМІСТ

ВСТУП

1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність основних фондів торговельного підприємства та поняття їх руху

1.2 Основні завдання управління рухом основних фондів торговельного підприємства

2. ДОСЛІДЖЕННЯ РУХУ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ “БАРС”

2.1 Аналіз наявності, складу та стану основних фондів торговельного підприємства

2.2 Дослідження інтенсивності відновлення основних фондів торговельного підприємства

2.3 Оцінка ефективності використання основних фондів торговельного підприємства

3. РОЗРОБКА ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Оцінка планових передумов розробки політики управління рухом основних фондів торговельного підприємства

3.2 Визначення обсягів вибуття та введення основних фондів торговельного підприємства

3.3 Обґрунтування вибору форм задоволення потреби торговельного підприємства в прирості основних фондів

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Інтенсифікація потужності торговельного підприємства та підвищення на цій основі ефективності його діяльності, життєздатності та конкурентоспроможності на ринку є одним з головних напрямків розвитку підприємства в сучасних економічних умовах. Необхідною умовою розвитку є підвищення ефективності використання основних фондів, так як вони є основою виробничого потенціалу підприємства. Основні фонди – це база, на якій стає можливим функціонування і дієздатність будь-якого підприємства, зокрема торговельного. Особливо складними в теперішній час стають питання, пов'язані з управлінням формуванням та використанням основних фондів.

Підвищення якості управління підприємством пов'язане з застосуванням сучасних методів оцінки стану основних фондів, аналізу та планування їх розвитку, з формуванням комплексного підходу до оцінки взаємовпливу показників фінансово-господарської діяльності підприємства та показників використання фондів. Пошук шляхів підвищення ефективності використання основних фондів є одним з найактуальніших питань в політиці управління підприємством в цілому.

Мета курсової роботи – викласти теоретичне обґрунтування управління рухом основних фондів, проведення дослідження руху основних фондів на матеріалах діючого торговельного підприємства.

Задачами курсової роботи, які впливають з її основної мети, є:

- розкриття сутності основних фондів та їх класифікація;
- визначення основних завдань управління рухом основних фондів торговельного підприємства;
- аналіз руху основних фондів на підприємстві;
- оцінка ефективності руху основних фондів;

- розробка ефективної політики управління рухом на торговельному підприємстві на основі оцінки планових передумов діяльності даного підприємства на 2006 рік.

Предметом дослідження виступають основні фонди торговельного підприємства, що знаходяться в процесі проходження етапів циклу відтворення.

Об'єктом дослідження є багатофільне ТОВ "БАРС", головний офіс якого знаходиться за юридичною адресою в м. Бровари Київської області, вул. Каменяра 20/5. Підприємство почало функціонувати у квітні 1991 року. Загальна кількість засновників в ТОВ "БАРС" становить 4 юридичні особи.

Основним видом діяльності даного підприємства є роздрібна та дрібнооптова торгівля запчастинами для автомобільної та сільськогосподарської техніки. За ознакою складу асортименту товарів, що пропонується до продажу, ТОВ "БАРС" відноситься до спеціалізованих торговельних підприємств.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність основних фондів торговельного підприємства та поняття їх руху

Торгова діяльність - ініціативна, самостійна діяльність юридичних осіб і громадян по здійсненню купівлі і продажу споживчих товарів з метою одержання прибутку.

Внутрішня (зовнішня) торгівля - сфера підприємницької діяльності по реалізації товарної продукції на внутрішньому ринку країни (зовнішніх ринках інших країн) суб'єктами господарювання усіх форм власності, що охоплює обертання засобів виробництва і споживчих товарів та розподіляється на оптову торгівлю, посередництво в торгівлі, роздрібну торгівлю(тільки в внутрішній торгівлі).

Торговельна діяльність може здійснюватися [1]:

- громадянами України, громадянами інших держав, які не обмежені в правоздатності або дієздатності в законодавчому порядку;
- юридичними особами всіх форм власності.

Торговельна діяльність в Україні регулюється Законами України "Про підприємництво", "Про захист прав споживачів", "Про підприємства в Україні", "Про споживчу кооперацію", "Про зовнішньоекономічну діяльність", "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", "Про лікарські засоби", "Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини", іншими актами законодавства, а також порядками і правилами.

Торговельна діяльність може здійснюватися у сферах роздрібної та оптової торгівлі, а також у торговельно-виробничій (громадське харчування) сфері, та обмежується тільки умовами Законів України "Про ліцензування

певних видів господарської діяльності” [6] та “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” [5].

Оптова торгівля - сфера підприємницької діяльності по придбанню і відповідному перетворенню товарів для наступної їхньої реалізації підприємствам роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності. Включає як безпосередні комерційні зв'язки в умовах договорів закупівлі-продажу і постачання між підприємствами-виробниками і споживачами, так і зв'язку між ними через торгових посередників [15].

Господарюючі суб'єкти для заняття торговельною діяльністю можуть мати у сфері оптової торгівлі [15].:

а) *оптові бази* - основні господарські підприємства оптової торгівлі, що здійснюють оптові закупівлі та поставки (продаж) товарів і надають торговельні послуги підприємствам і організаціям роздрібною торгівлі, громадського харчування та іншим суб'єктам підприємницької діяльності;

б) *товарні склади, склади-холодильники* - відокремлені або спеціально пристосовані приміщення для зберігання та переробки товарних запасів;

в) *склади-магазини*, що мають функціональні площі, до яких входять торговельні та складські площі закритих та напіввідкритих приміщень для зберігання і продажу великогабаритних товарів (меблі, будівельні матеріали тощо).

Роздрібна торгівля - сфера підприємницької діяльності з продажу чи товарів послуг на підставі усний чи письмовий договори закупівлі-продажу безпосередньо кінцевим споживачам для їх власного некомерційного використання [15].

Господарюючі суб'єкти для заняття торговельною діяльністю можуть мати у сфері роздрібною торгівлі - роздрібну торгову мережу - сукупність стаціонарних, тимчасових і пересувних пунктів роздрібного продажу товарів (включаючи аптеки), торгових автоматів, торгових місць на ринках, пунктів продажу поштою і за замовленням, а також пунктів ремонту предметів особистого користування і домашнього побуту, не зв'язаного з виробництвом

цих виробів. По ступені постійності місцезнаходження розрізняють стаціонарну і пересувну мережу, а по характері капітальності споруджень - магазини, павільйони, кіоски, ларьки.

Здійснюючи господарську діяльність торговельне підприємство формує матеріально-технічну базу, що являє собою сукупність речових елементів засобів праці, необхідних йому для доведення товарів від виробників до споживачів і їх зберігання.

Засоби праці, як фактор виробництва та складова частина виробничих ресурсів підприємства, впливаючись в процес виробництва, стають частиною виробничих фондів підприємства в залежності від характеру функціонування в процесі виробництва та участі в створенні нової вартості, окремі елементи виробничих фондів можуть бути віднесені до основних та оборотних фондів.

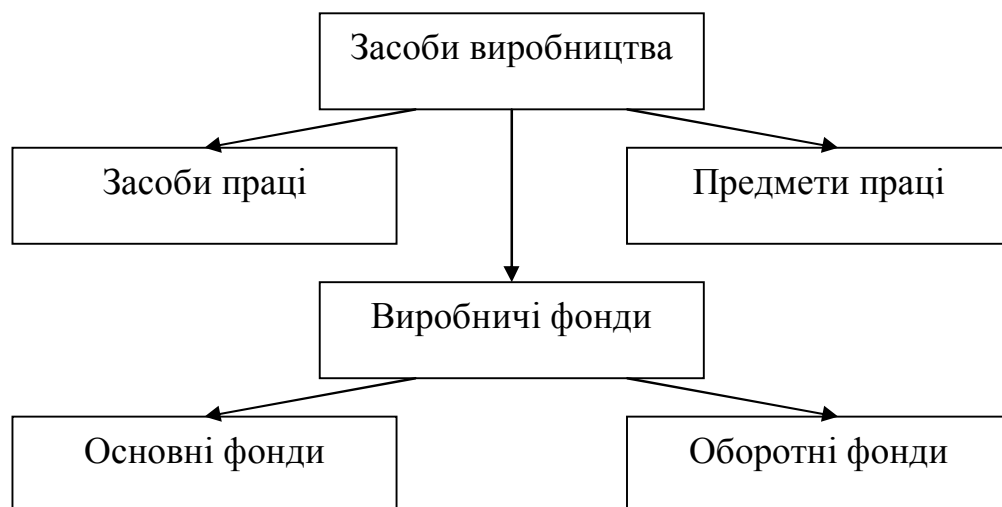

Рис. 1.1. Взаємозв'язок засобів виробництва та виробничих фондів у розтині їх елементів.

На відміну від оборотних фондів, що беруть участь тільки в одному виробничому процесі, основні фонди функціонують тривалий період; зберігають споживаєму форму, частково використовуються у кожному виробничому процесі і переносять свою вартість на вартість продукції частково, по мірі зношування. Цим основні фонди відрізняються від оборотних, які змінюють свою споживану форму, або повністю її втрачають і

повністю використовуються у кожному виробничому процесі. Вартість оборотних фондів торговельного підприємства в повній мірі відноситься на витрати обігу.

Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Об'єкт основних засобів - це: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством.

Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються за такими групами [14]:

1. Основні засоби
  - 1.1. Земельні ділянки.
  - 1.2. Капітальні витрати на поліпшення земель.
  - 1.3. Будинки, споруди та передавальні пристрої.
  - 1.4. Машини та обладнання.

- 1.5. Транспортні засоби.
- 1.6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі).
- 1.7. Робоча і продуктивна худоба.
- 1.8. Багаторічні насадження.
- 1.9. Інші основні засоби.
2. Інші необоротні матеріальні активи
- 2.1. Бібліотечні фонди.
- 2.2. Малоцінні необоротні матеріальні активи.
- 2.3. Тимчасові (нетитульні) споруди.
- 2.4. Природні ресурси.
- 2.5. Інвентарна тара.
- 2.6. Предмети прокату.
- 2.7. Інші необоротні матеріальні активи.
3. Незавершені капітальні інвестиції

Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів. Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);
- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;

- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Витрати на сплату відсотків за користування кредитом не включаються до первісної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок позикового капіталу.

Первісною вартістю основних засобів, що внесені до статутного капіталу підприємства, визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених пунктом 8 Положення (стандарту) 7 [12]. Первісна вартість об'єктів, переведених до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо дорівнює її собівартості, яка визначається згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [10] та 16 "Витрати" [11].

Рух основних коштів підприємства включає наступні процеси:

А) Придбання основних засобів та введення їх в експлуатацію

Б) Поліпшення основних засобів в ході експлуатації:

- модернізація;
- модифікація;
- добудова;
- дообладнання;
- реконструкція;

В) Знос та амортизація основних засобів – часткове використання фізичних та моральних ресурсів основних засобів при їх участі в процесі експлуатації, що приводить до:

- фізичного зношення основних фондів;
- морального зношення(застаріння) основних фондів;
- накоплення амортизаційного фонду (відрахувань з доходу підприємства) для відновлення ресурсів основних фондів при їх поліпшенні чи оновленню придбанні;

Г) Тимчасова передача основних засобів в оренду

Д) Продаж основних фондів

Е) Ліквідація основних засобів

Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт [12].

Основні фонди, як економічна категорія, характеризуються такими ознаками: вони, неодноразово вступаючи у виробничий процес зберігають свою натуральну форму і лише частково споживаються в кожному циклі виробництва. Як сукупність засобів праці основні фонди є вирішальним фактором виробництва, а їхній натурально-речовинний склад визначає характер матеріально-технічної бази підприємства. Поступове перенесення вартості основних фондів торговельного підприємства на товари, які реалізуються ним, пов'язане із зносом основних фондів в процесі тривалого функціонування. Знос буває фізичним і моральним.

Під фізичним зношенням основних фондів розуміють втрату ними першопочаткових техніко-економічних якостей (споживчої вартості) під впливом процесів праці, природних сил та інших факторів. В залежності від причин виникнення розрізняють дві форми фізичного зносу:

- I. Внаслідок використання основних фондів у торговельному процесі;
- II. В результаті їх бездіяльності та впливу сил природи.

Фізичний знос першого ряду умовно можна розділити на дві частини:

- 1) знос, який періодично усувається шляхом проведення відповідних ремонтів – усувний;

- 2) неусувний знос (знос, що не підлягає усуненню) поступово накопичується та обумовлює за витоком часу повне фізичне зношення основних фондів, внаслідок чого вони повинні бути повністю замінені.

Окрім фізичного основні фонди зазнають ще й морального зносу.

Моральний знос (техніко-економічне старіння основних фондів) – це зменшення їх вартості під впливом науково-технічного прогресу по мірі здешевлення відтворення окремих засобів праці та впровадження у виробництві нової, більш досконалої та більш продуктивної техніки. Моральний знос також може бути повним та частковим [19]. Частковий моральний знос може бути усунений шляхом проведення модернізації основних фондів, під якою розуміють внесення певних конструктивних змін в об'єкти основних фондів з метою покращання їх техніко-економічних характеристик. Настання повного морального зносу обумовлює потребу в заміні об'єктів основних фондів підприємства.

Основні фонди торговельного підприємства класифікуються [19]:

I. За характером участі в торговельно-виробничому процесі:

1. Виробничі основні фонди – фонди, що безпосередньо беруть участь у торговельно-виробничому процесі.

2. Невиробничі основні фонди – не пов'язані із здійсненням виробничого процесу (житлові будинки, спортивні споруди, об'єкти охорони здоров'я).

II. За належністю до власника майна:

1. Власні основні фонди – належать підприємству на правах власності і містяться в його балансі.

2. Орендовані та безкоштовно передані основні фонди – фонди, що у строковому або безстроковому порядку передані торговельному підприємству в оренду або абсолютно безкоштовно.

III. За ланками торговельного виробничого процесу:

1. Основні фонди роздрібної торгівлі.

2. Основні фонди оптової торгівлі.

IV. За роллю в здійсненні торговельно-виробничого процесу:

1. Активна частина основних фондів.

2. Пасивна частина основних фондів.

До активної частини відносять ті елементи основних фондів, які безпосередньо впливають на предмети праці і в значній мірі визначають рівень продуктивності праці (машини, устаткування, транспортні засоби і виробничий інвентар).

До пасивної частини відносяться будівлі, споруди, господарський інвентар, ті елементи, які створюють умови для здійснення торговельно-виробничих процесів.

Співвідношення між активною і пасивною частинами основних фондів відображає рівень прогресивності основних фондів. Але в торгівлі рівень прогресивності визначається специфічно, так як в торгівлі активну частину основних фондів можна віднести до пасивної, тому що вона не збільшує рівень механізації праці і не підвищує її продуктивність і навпаки, пасивну частину (торговельні площі) можна розглядати як умовно-активну частину основних фондів, тому що вона забезпечує інтенсифікацію продажу товарів, сприяє зростанню продуктивності праці робітників торгівлі. Отже, оптимальний рівень прогресивності праці для підприємств торгівлі в економічній теорії ще не визначений.

Основні фонди класифікуються також за видами:

Рис. 1.2. Видова структура основних фондів [19].

Співвідношення окремих видів основних фондів називають видовою структурою основних фондів. Структура основних фондів торговельного підприємства визначається тим, що в ній переважає частка виробничих фондів над невиробничими. У виробничих основних фондах найбільшу питому вагу має їх пасивна частина.

Проміжок часу, протягом якого відбувається процес формування, використання та відновлення споживчої вартості основних фондів, характеризується поняттям “цикл відтворення основних фондів”. Основні стадії (етапи) циклу відтворення основних фондів наведено на рис. 1.3

Якщо цикл відтворення основних фондів більш тривалий, ніж обіг основних фондів, то підприємство отримує додатковий дохід за рахунок накопиченої амортизації.

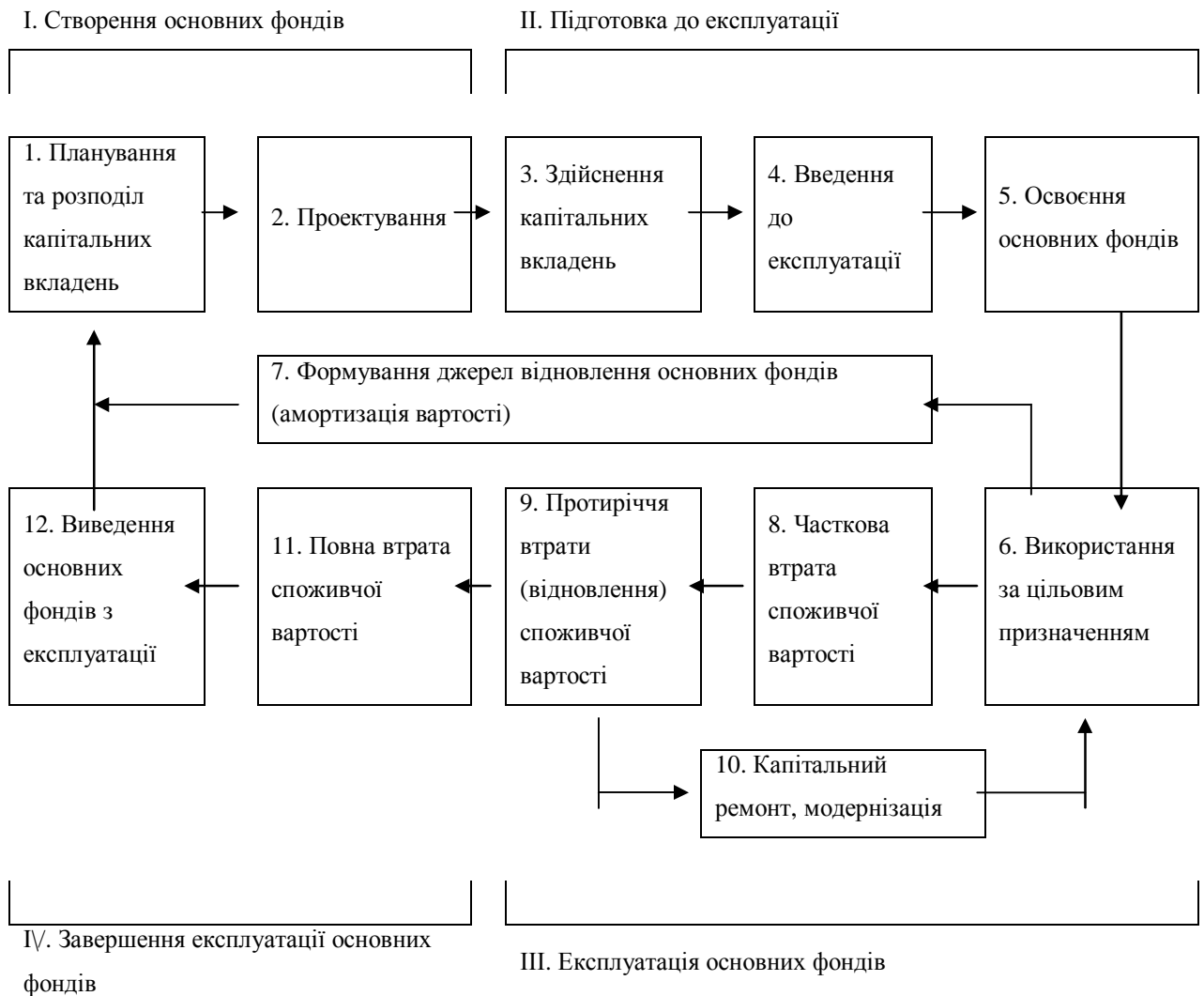

Рис. 1.3. Стадії та етапи циклу відтворення основних фондів торговельного підприємства [25]

Якщо ж в разі неефективного використання цикл відтворення коротший за обіг фондів, то підприємство не має фінансових джерел для відновлення основних фондів (в зв'язку з незавершенням амортизаційного періоду) і несе збитки через списання залишкової вартості основних фондів на фінансові результати діяльності.

Процес проходження основними фондами вказаних етапів циклу відтворення являє собою рух основних фондів, управлінню яким на торговельному підприємстві присвячена дана робота.

Рух основних фондів буде мати особливості у випадку простого та розширеного відтворення:

- Просте відтворення, при якому досягається збереження споживчої вартості основних фондів.
- Розширене відтворення, при здійсненні якого споживча вартість та кількість основних фондів підприємства зростає.

Просте відтворення відбувається шляхом проведення капітального ремонту та заміни застарілих об'єктів основних фондів, розширене – шляхом проведення нового будівництва, реконструкції та технічного переозброєння, модернізації основних фондів. Вибір форми відтворення здійснюється в процесі управління інвестиційною діяльністю торговельного підприємства.

Визначення сутності основних фондів торговельного підприємства та поняття їх руху є теоретичною базою, яка дозволяє поставити основні задачі управління рухом основних фондів торговельного підприємства.

Під терміном "амортизація" основних фондів і нематеріальних активів слід розуміти поступове віднесення витрат на їх придбання, виготовлення або поліпшення, на зменшення скоригованого прибутку платника податку у межах норм амортизаційних відрахувань, установлених цією статтею.

Амортизації підлягають витрати на:

придбання основних фондів та нематеріальних активів для власного виробничого використання, включаючи витрати на придбання племінної худоби та придбання, закладення і вирощування багаторічних насаджень до початку плодоношення;

самостійне виготовлення основних фондів для власних виробничих потреб, включаючи витрати на виплату заробітної плати працівникам, які були зайняті на виготовленні таких основних фондів;

проведення всіх видів ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних фондів;

Під терміном "основні фонди" слід розуміти матеріальні цінності, що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію таких матеріальних

цінностей, та вартість яких перевищує 1000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом.

Витрати на придбання будьяких матеріальних цінностей, вартість яких не перевищує 1000 гривень, що призначені для використання у господарській діяльності платника податку, включаються до складу валових витрат платника податку в загальному порядку.

Об'єктом амортизації є вартість основних засобів (окрім вартості землі і незавершених капітальних інвестицій).

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

Амортизація основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) нараховується із застосуванням таких методів:

1) прямолінійного, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів;

2) зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість;

3) прискореного зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється;

4) кумулятивного, за яким річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання;

5) виробничого, за яким місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

Підприємство може застосовувати норми і методи нарахування амортизації основних засобів, передбачені податковим законодавством.

Суму нарахованої амортизації всі підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і зносу основних засобів.

Об'єкт основних засобів вилучається з активів (списується з балансу) у разі його вибуття внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом.

1.2 Основні завдання управління рухом основних фондів торгівельного підприємства

При розробці політики управління рухом основних фондів необхідно формувати відтворювальні процеси на підприємстві так, щоб досягти при цьому економічного ефекту.

Розвиток основних фондів повинен плануватися з орієнтацією на вирішення основних завдань, що постають перед підприємством у процесі його функціонування. Основними такими завданнями є підвищення рівня обслуговування покупців, скорочення витрат їхнього часу на придбання товарів, забезпечення зростання товарообороту підприємства, а також рівня

рентабельності його діяльності, покращення умов зберігання товарів та забезпечення раціонального товароруку, збільшення прибутковості власного капіталу підприємства.

В першу чергу для розробки політики управління рухом основних фондів необхідно забезпечити організацію обліку і створення інформаційної бази для прийняття рішень щодо управління фондами. Інформація повинна містити точні дані, щодо величини та вартості основних фондів, їх динаміки та структури, їх впливу на рівень витрат обігу. необхідна інформація для аналізу міститься у:

- балансі підприємства (форма №1);
- звіті про фінансові результати та їх використання (форма №2);
- звіті про фінансово-майновий стан підприємства (форма №3);
- спеціальних книга, інвентарних списках;
- звіті про затрати на виробництво продукції, робіт та послуг (форма №5);
- звіті про наявність холодильного, торгового, механічного, підйомно-транспортного і іншого обладнання (форма №2торг).

На основі інформаційної бази проводиться глибокий аналіз основних фондів, розраховуються показники їх відтворення і ефективності використання. Це дуже важливий момент, адже на основі зробленого аналізу формується система стратегічних цілей підприємства.

В залежності від стадії життєвого циклу підприємства і особливостей економічного середовища, в якому воно функціонує, стратегічними цілями можуть бути такі [25]:

- створення умов для розвитку товарообороту, підвищення виробничого потенціалу підприємства;
- підвищення доходності;
- підвищення рівня інфляційної захищеності майна;
- підвищення ступеня матеріалізації капіталу;
- підвищення рівня торгового обслуговування;

- заміна зношених основних фондів і т.д.

Управління рухом основних фондів являє собою частину загальної економічної стратегії підприємства і переслідує основну мету: забезпечити відтворення основних фондів та їх ефективне використання на підприємстві.

Основними завданнями управління рухом основних фондів є [24]:

1. Аналіз стану та ефективності використання основних фондів на торговельному підприємстві.
2. Визначення розміру потреби в прирості основних засобів.
3. Обґрунтування ремонтної політики підприємства.
4. Вибір форми задоволення потреби в прирості основних фондів.
5. Раціоналізація експлуатації основних фондів підприємства.

Аналіз стану та ефективності використання проводиться в цілях вивчення динаміки загального їх обсягу і стану, ступені їх придатності, інтенсивності оновлення та ефективності використання і поділяється на етапи:

I етап – аналіз обсягів та динаміки основних фондів.

На цьому етапі аналізу визначається загальний обсяг основних фондів торговельного підприємства у вартісному вимірі та вивчається динаміка обсягу основних фондів порівняно з попередніми періодами.

II етап – аналіз стану та складу основних фондів.

Цей етап аналізу характеризується питомою вагою різних груп основних фондів в загальному обсязі основних фондів, що дозволяє оцінити співвідношення різних видів основних фондів, надати характеристику змінам в їх складі.

III етап – аналіз ступеню зносу основних фондів.

В процесі оцінки ступеню зносу використовуються такі загальні показники [23]:

1. *Коефіцієнт зносу* основних фондів, який визначається як відношення суми зносу основних фондів до первинної або відтворювальної

вартості. Цей коефіцієнт характеризує ступінь зносу основних фондів та відшкодування витрат на формування основних фондів.

2. *Коефіцієнт придатності* характеризує можливість подальшого використання, ступінь невідшкодування витрат на формування основних фондів і обчислюється по формулі:

$$K_{зд.} = \frac{ОФ_{зал.}}{ОФ_{перв.}} \quad (1.1)$$

де $ОФ_{зал.}$ – залишкова вартість основних фондів;

$ОФ_{перв.}$ – первинна вартість основних фондів.

IV етап – аналіз інтенсивності відновлення основних фондів.

В процесі проведення даного аналізу ми використовуємо такі показники [23]:

3. *Коефіцієнт оновлення* основних фондів:

$$K_{он.} = \frac{\Phi_{введ.}}{ОФ_{кін.}} \quad (1.2)$$

де $\Phi_{введ.}$ – вартість введених основних фондів за період;

$ОФ_{кін.}$ – вартість основних фондів на кінець аналітичного періоду.

Цей коефіцієнт показує питому вагу введених основних фондів в їх загальному наявному обсязі.

4. *Коефіцієнт вибуття* основних фондів:

$$K_{виб.} = \frac{\Phi_{виб.}}{ОФ_{поч.}} \quad (1.3)$$

де $\Phi_{\text{виб.}}$ – вартість основних фондів, що вибули з експлуатації протягом аналітичного періоду;

$\text{ОФ}_{\text{поч.}}$ – вартість основних фондів на початок аналітичного періоду.

Коефіцієнт вибуття характеризує питому вагу вибуття основних фондів в їх загальному обсязі.

5. *Швидкість оновлення* характеризує середній період повного оновлення усіх основних фондів підприємства і дорівнює відношенню одиниці до коефіцієнту оновлення основних фондів.

6. *Коефіцієнт приросту* основних фондів:

$$K_{\text{пр.}} = \Phi_{\text{введ.}} \frac{\Phi_{\text{виб.}}}{\text{ОФ}_{\text{поч.}}} \quad (1.4)$$

де $\Phi_{\text{введ.}}$ – вартість знову введених основних фондів;

$\Phi_{\text{виб.}}$ – вартість основних фондів, які вибули;

$\text{ОФ}_{\text{поч.}}$ – вартість основних фондів на початок періоду.

V етап – аналіз ефективності використання основних фондів.

Аналіз ефективності використання основних фондів необхідно робити на базі цілої системи показників, щоб можливо було судити про важливість основних фондів в економіці підприємства, оцінити стан основних фондів та їх вплив на торговельновиробничі процеси підприємства. Цими показниками є [19]:

1. *Фондовіддача* – характеризує обсяг товарообороту на одиницю основних фондів

$$\text{ФВ} = \frac{\text{ТО}}{\text{ОФ}} \quad (1.5)$$

де ТО – товарооборот підприємства за даний період;

$\overline{\text{ОФ}}$ - середньорічна вартість основних фондів.

2. *Індекс фондовіддачі:*

$$I_{\text{осн.}} = \frac{\text{ТО}_2 / \text{ОФ}_2}{\text{ТО}_1 / \text{ОФ}_1} \quad (1.6)$$

де ТО_1 , ТО_2 – товарооборот підприємства відповідно в базовому та звітному періодах;

ОФ_1 , ОФ_2 – середня вартість основних фондів в базовому та звітному періодах

3. *Доходовіддача дорівнює:*

$$\text{ДВ} = \frac{\text{Д}}{\overline{\text{ОФ}}}$$

де Д – доходи від усіх видів діяльності;

$\overline{\text{ОФ}}$ - середньорічна вартість основних фондів.

Доходовіддача показує обсяг доходу, який отримує підприємство на одиницю наявних основних фондів, як тих, що є в користуванні, так і переданих в оренду.

4. *Фондоємкість товарообороту* характеризує середню суму основних фондів, що використовується для реалізації одиниці Товарообороту підприємства

$$\text{ФЄ}_{\text{ТО}} = \frac{1}{\text{ФВ}} \quad (1.8)$$

де ФВ – фондовіддача

5. *Фондоємкість доходів* дає змогу оцінити скільки основних фондів (у вартісній оцінці) необхідно використати для одержання однієї грошової одиниці доходів.

$$\Phi C_{\text{д}} = \frac{1}{\text{ДВ}} \quad (1.9)$$

де ФВ – фондівіддача

6. *Прибутковість основних фондів:*

$$\text{ПОФ} = \text{КП} / \text{ОФ} * 100\% \quad (1.10)$$

де КП – комерційний прибуток;

$\overline{\text{ОФ}}$ - середньорічна вартість основних фондів підприємства.

В якості узагальнюючого показника використання основних фондів у торгівлі застосовують інтегральний показник ефективно діючих основних фондів:

$$I_{\text{н}} = I_{\text{ф}} \cdot I_{\text{кс}} \quad (1.11)$$

де $I_{\text{н}}$ – інтегральний показник ефективності основних фондів;

$I_{\text{ф}}$ – індекс зміни фондівіддачі;

$I_{\text{кс}}$ – коефіцієнт ефективного використання основних фондів (рентабельність основних фондів), що обчислюється як відношення прибутку до середньої вартості основних фондів підприємства.

Крім розглянутих вище загальних показників для оцінки ефективності використання окремих видів та груп основних фондів торговельного підприємства використовуються спеціальні показники:

1. *Товаровіддача торговельної площі* дорівнює відношенню обсягу товарообороту до обсягу торговельної площі.
2. *Доходовіддача торговельної площі:*

$$ДВ_{S_{торг}} = \frac{ВД}{VS_{торг.}} \quad (1.12)$$

де: $ВД$ – обсяг доходу;

$VS_{торг.}$ – обсяг торговельної площі

Існують також показники, що дають змогу окремо оцінити використання обладнання:

1. Коефіцієнт ефективного використання ($K_{ев}$) обладнання дорівнює співвідношенню кількості годин роботи обладнання в день до нормативної тривалості роботи обладнання.

2. Коефіцієнт інтенсивного використання ($K_{ив}$) обладнання дорівнює відношенню фактичної продуктивності роботи обладнання до нормативної продуктивності роботи обладнання.

3. Коефіцієнт інтегрального використання обладнання:

$$K_{інтегр.} = K_{ев} \cdot K_{ив} \quad (1.13)$$

Коли проведемо обчислювання всіх показників аналізу стану, руху та ефективності використання основних фондів торговельного підприємства ми зможемо визначити основні недоліки діючої на підприємстві стратегії формування та використання основних фондів. Але ми ще повинні враховувати інші задачі управління основними фондами.

Друга задача – визначення розміру потреби в прирості основних засобів.

Потреба в прирості основних засобів в плановому періоді розраховується за формулою:

$$\Delta\Pi_{\text{ОЗ}} = \Pi_{\text{ОЗ}} - Н_{\text{ОФ}} + В_{\text{К}} + В_{\text{М}} \quad (1.14)$$

де $\Pi_{\text{ОЗ}}$ – загальна потреба в основних засобах відповідно до розробленого плану товарообороту;

$Н_{\text{ОФ}}$ – наявність основних фондів на початок планового періоду;

$В_{\text{К}}$, $В_{\text{М}}$ – очікування вибуття основних засобів в плановому періоді в зв'язку з їх фізичним та моральним зносом.

Загальна потреба в основних засобах на плановий період буде визначатися:

$$\Pi_{\text{ОЗ}} = \frac{(\text{ТО}_{\text{пл}} \cdot \text{ФЄ}_{\text{ТО}}) \cdot (100 - \text{Р}_{\text{ПОТ}})}{100} \quad (1.15)$$

де $\text{ТО}_{\text{пл}}$ – плановий обсяг товарообороту;

$\text{ФЄ}_{\text{ТО}}$ – фондомісткість товарообороту, що фактично склалася;

$\text{Р}_{\text{ПОТ}}$ – невикористаний резерв потужності (продуктивності) основних фондів, %

Третя задача – обґрунтування ремонтної політики підприємства.

Ефективність ремонтної політики підприємства – це збереження споживчої вартості основних фондів та подовження можливого терміну їх корисної експлуатації. Щоб вибрати більш правильну ремонтну політику на підприємстві, необхідно знати підходи до проведення ремонтів основних засобів, види ремонтів.

Для проведення ремонтів основних фондів підприємство може використовувати різні підходи [12]:

а) запобіжна ремонтна політика, що передбачає проведення планово-попереджувальних ремонтів;

- б) аварійна ремонтна політика, при якій ремонтні роботи проводяться лише під час виходу основних фондів з експлуатації (аварійний ремонт);
- в) комбінований ремонт.

Більшість підприємств вибирають запобіжну ремонтну політику, тому що вона забезпечує ритмічність роботи підприємства та стабільність його виробничих можливостей завдяки планомірному утримуванню основних фондів у задовільному стані. Для запобіжної ремонтної політики характерні більш низькі витрати на профілактичні ремонтні заходи порівняно з аварійними роботами.

Залежно від мети та завдань виділяють поточний та капітальний ремонти основних фондів.

Поточний ремонт зберігає засоби праці у стані, придатному для подальшого продуктивного використання шляхом проведення регулярних ремонтно-профілактичних операцій, спрямованих на усунення дрібних неполадок та попередження прогресуючого фізичного спрацювання.

Капітальний ремонт основних фондів відшкодовує фізичне спрацювання конструктивних елементів засобів праці та максимального відновлення їх первісних техніко-експлуатаційних параметрів. Він проводиться один чи два рази на рік і потребує значних одночасних витрат.

При проведенні капітального ремонту витрати підприємства складаються із:

- Витрат на капітальний ремонт ($V_{кр}$);
- Підвищення експлуатаційних витрат на капітально відремонтовані основні фонди порівняно з аналогічними новими (ΔEB).

Під час придбання нових основних фондів до складу витрат та збитків підприємства включають:

- Витрати на придбання нових основних фондів ($V_{нф}$);
- Збитки від недоамортизованих діючих основних фондів.

Витрати на придбання основних фондів включають до розрахунку з поправкою на відмінності у продуктивності і тривалості ремонтного циклу

нових та старих основних фондів шляхом застосування коригуючих коефіцієнтів:

α коефіцієнт, що характеризує співвідношення продуктивності діючих та нових основних фондів;

β коефіцієнт, що відображає співвідношення тривалості ремонтного циклу.

В загальному вигляді умова ефективності витрат на капітальний ремонт основних фондів описується нерівністю:

$$B_{\text{КР}} + \Delta EВ < B_{\text{НФ}} \cdot \alpha \cdot \beta + Z_{\text{АМ}} \quad (1.16)$$

Ступінь ефективності витрат на капітальний ремонт визначається шляхом розрахунку коефіцієнту ефективності витрат ($E_{\text{КВ}}$):

$$E_{\text{КВ}} = 1 - \frac{B_{\text{КР}} + \Delta EВ}{B_{\text{НФ}} \cdot \alpha \cdot \beta + Z_{\text{АМ}}} \quad (1.17)$$

Якщо $E_{\text{КВ}}$ більше нуля, капітальний ремонт основних фондів є економічно виправданим.

Четверта задача – вибір форми задоволення потреби в прирості основних фондів.

Потреба в прирості основних засобів підприємства може бути задоволена різними шляхами:

- 1) Придбання необхідних основних засобів у власність (нових або таких, що біли у використанні);
- 2) Будівництво основних фондів;
- 3) Оренди (лізингу) необхідного обладнання та площі.

Кожен з цих способів задовольняє потреби підприємства в поповненні його основних фондів, але розмір витрат підприємства на кожен з них різний.

Великий вплив на обсяг витрат має і структура їх фінансування: за рахунок власних або залучених фінансових ресурсів.

Операції спрямовані на задоволення потреби в прирості основних фондів підприємства мають різноманітний та багатоплановий вплив на фінансовий стан і результати його діяльності. Характер даного впливу представлений в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Вплив операцій щодо задоволення потреб в прирості основних фондів на фінансовий стан і результати діяльності підприємства

Зміст операції	Вплив на фінансовий стан і результати діяльності
Надходження основних фондів	
Отримано безкоштовно від юридичних та фізичних осіб	Збільшується розмір власного капіталу, зростає фінансова стійкість підприємства, але підвищується частка амортизаційних відрахувань та видатків на ремонт. При низькій фондовіддачі отриманих основних фондів може зменшитися прибуток та рентабельність.
Придбання основних фондів за плату	Збільшуються позаобігові активи, змінюється структура капіталу підприємства. В цілому вповільнюється оборот всього капіталу, скорочуються розміри найбільш ліквідних активів, погіршується платоспроможність. На величину видатків по доставці та монтажу об'єктів зменшується чистий прибуток. Обігові кошти збільшуються на суму сплаченого ПДВ
Довгострокова оренда основних фондів	Збільшується сума позаобігових активів і сума заборгованості перед орендодавцями. Періодично зменшується грошова готівка на суму орендної плати і процента за оренду. На суму процента зменшується чистий прибуток або фонд накопичення.
Поточна оренда основних фондів	Збільшується сума позаобігових активів і сума заборгованості перед орендодавцями. Періодично зменшується грошова готівка на суму орендної плати і процента за оренду. На суму процента зменшується чистий прибуток або фонд накопичення. Витрати орендаря збільшуються на суму орендної плати, а також на суму витрат по капітальному ремонту.

Продовження табл. 1.1

Вибуття основних фондів	
Безкоштовна оренда основних фондів	Чистий прибуток, або фонд накопичення, або нерозподілений прибуток минулих років зменшується на величину залишкової вартості переданих основних фондів плюс витрати по вибуттю плюс ПДВ. Зменшується сума основних фондів.
Внесення вкладу в статутний капітал дочірнього підприємства	Вклад по ціні угоди вище залишкової вартості призводить до росту позареалізаційних доходів підприємства. Якщо навпаки – збитки відносять на зменшення чистого прибутку або фонду накопичення.
Продаж основних фондів	Формується фінансовий результат (прибуток або збиток) від іншої реалізації, який збільшує (зменшує) комерційний прибуток підприємства. Зменшується розмір основних фондів, збільшується ліквідність балансу, прискорюється оборот усього капіталу. Оптимальним варіантом є реалізація основних фондів по ринковій вартості. Однак необхідно оцінити виробничу потребу підприємства в об'єктах основних фондів, що реалізуються та можливості їх заміщення більш продуктивними.
Ліквідація основних фондів	Фінансовий результат виявляється по кожному об'єкту, що ліквідується. Власні джерела підприємства зменшуються на суму недовнесеного в бюджет ПДВ і на суму недоамортизації ліквідуємого об'єкта.

При виборі між придбанням та орендою основних фондів необхідно мати на увазі, що ефективність інвестицій в основні фонди залежить від багатьох факторів, серед яких найважливішими є віддача вкладень, період окупності інвестицій, інфляція, рентабельність інвестицій за весь період та окремі періоди, стабільність надходжень коштів від вкладень, наявність інших, більш ефективних напрямків вкладення капіталу (фінансові активи, валютні операції та інші).

П'ята задача – раціоналізація експлуатації основних фондів підприємства.

Підвищення ефективності використання основних фондів підприємства на стадії їх експлуатації досягається за рахунок заходів:

1) Здійснення раціонального розміщення основних фондів, підвищення коефіцієнту змінності (тривалості корисного використання) роботи обладнання;

- 2) Покращення контролю за дотриманням правил експлуатації та технічне обслуговування обладнання;
- 3) Удосконалення добору та підготовки кадрів, що здійснюють експлуатацію та технічне обслуговування обладнання;
- 4) Впровадження систем матеріального стимулювання робітників за безаварійну експлуатацію, подовження ремонтного циклу та періоду експлуатації.

Таким чином, основними задачами управління рухом основних фондів є підвищення рівня обслуговування покупців, скорочення витрат їхнього часу на придбання товарів, забезпечення зростання товарообороту підприємства, а також рівня рентабельності його діяльності, покращення умов зберігання товарів та забезпечення раціонального товароруку, збільшення прибутковості власного капіталу підприємства.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ РУХУ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «БАРС»

2.1 Аналіз наявності, складу та стану основних фондів торгівельного підприємства

Обов'язковий склад основних засобів торговельного підприємства повинен задовольняти вимогам “Порядку провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування населення” [15], специфічний склад основних засобів залежить від видів торговельної діяльності та видів реалізуємої продукції.

Торговельне підприємство «БАРС» було засновано 15 квітня 1991 року і працює на ринку запасних частин України більш 15 років, займається досить специфічним торговельним бізнесом, основним напрямком діяльності якого є реалізація запасних частин для вантажних і легкових автомобілів, а також с/г техніки через мережу власних філій і представників.

Відмінною рисою підприємства в порівнянні з іншими подібними бізнесами є максимальна широта асортименту пропонованої продукції. Підприємством позначається у своїй пропозиції порядку 40 000 позицій запасних частин.

За наявними оцінками, ТОВ «БАРС» є одним із самих великих серед усіх підприємств працюючих, на ринку запасних частин в Україні. Навіть у 2002 році філії підприємства продовжували виділятися на ринку своїми високими стандартами організації процесу роботи з клієнтами і рівнем сервісу, що були впроваджені ще в середині 90х років.

Підприємство співробітничает з більш ніж з 800 постачальниками, а число споживачів складає більш 100 тисяч.

Усі споживачі товарів і послуг підприємства «БАРС» умовно розділені на наступні групи (рис.2.1):

1. Сільськогосподарські підприємства;
2. Промислові підприємства;
3. Автотранспортні і ремонтно-технічні підприємства;
4. Бюджетні організації;
5. Фірми і приватні підприємства;
6. Приватні особи.

Перші чотири групи складають 70,5% від числа всіх споживачів і дають 70,2% від обсягу реалізації, що, загалом, дозволяє у визначених межах вважати дану класифікацію сегментацією по виробничо-технічних ознаках і здійснювати усвідомлені маркетингові зусилля, аналізувати ринкову ситуацію.

Якісний склад споживачів обумовлений характером товарного асортименту ТОВ «БАРС» і протягом останнього років залишається практично незмінним. Це порозумівається двома причинами:

1. Стабільністю якісного складу товарного асортименту;
2. Відсутністю, яких або зусиль, що починаються, для освоєння нових сегментів ринку.

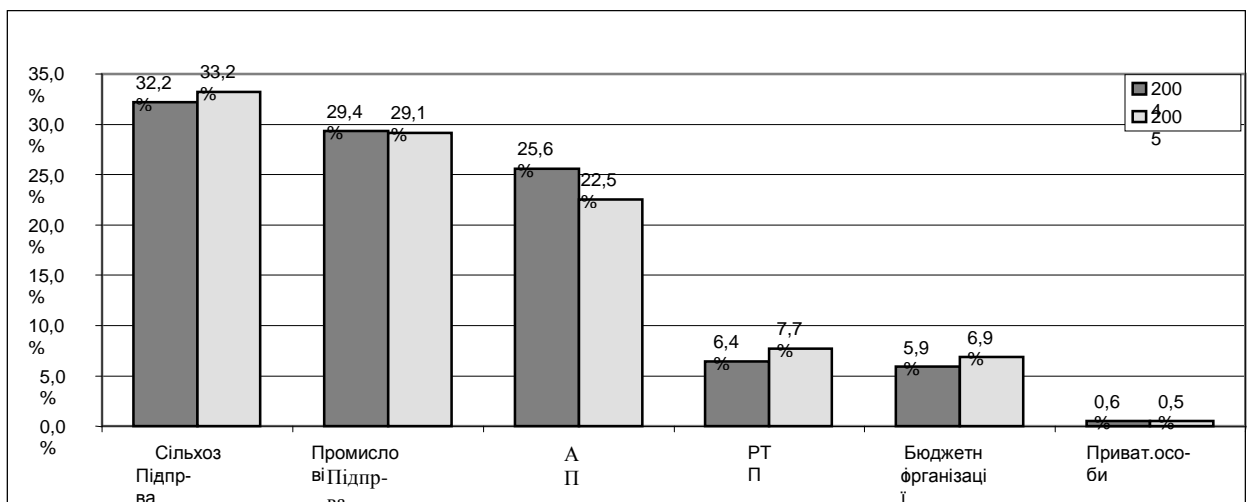

Рис. 2.1. Частка різних груп споживачів у загальній кількості споживачів торговельного бізнесу ТОВ «БАРС»

Найбільший обсяг реалізації дають споживачі з першої групи (сільськогосподарські підприємства) – 40,4% від обсягу реалізації (при долі в загальній кількості споживачів 33,2%). Далі йдуть промислові підприємства 21,5% обсягу реалізації при 29,1% від кількості споживачів (рис.2.2).

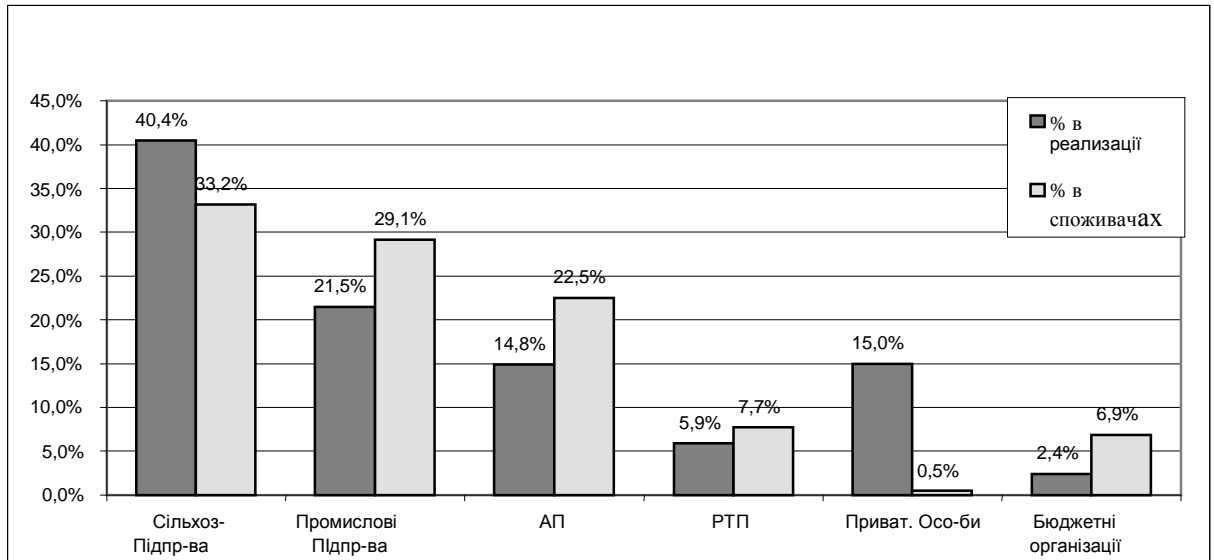

Рис. 2.2. Частка різних груп в обсязі реалізації й у загальній кількості споживачів ТОВ “БАРС”

Самий поверхневий аналіз показує, що в підприємства є значні перспективи освоєння ринку запасних частин до автомобільної техніки.

Головну стратегічну мету підприємства на найближчі 3 роки можна сформулювати так:

до 2009 року збільшення до 60% частки торгівельних операцій на ринку запасних частин України;

зміцнення стабільних лідируючих позицій на ринку України по обсягу продажів, охопленню і рівневі обслуговування клієнтів ринку запасних частин для вантажних і легкових автомобілів, с/г техніки і с/г устаткування.

Для досягнення поставлених цілей керівництвом підприємства було прийняте рішення про реструктуризацію підприємства, зокрема організація бізнесу оптової торгівлі й інтеграції його в існуючу збутову мережу. Передбачається відкриття оптових відділів, що дозволять максимально

задовольняти потреби клієнтів шляхом постачання необхідних товарів у великих обсягах і максимально короткі терміни. Це також дозволить надавати своїм покупцям не тільки товари, але і широкий спектр супутніх послуг: доставку продукції, передпродажну підготовку, організацію заходів щодо стимулювання продажів.

Перспективи розвитку ринку запасних частин в Україні на 2006-2009 року наступні:

1. Загальні тенденції:

Зростання місткості ринку (за рахунок росту автопарку);

Збереження випереджальних темпів росту продажів запчастин для автомобілів іноземного виробництва в порівнянні з ростом продажів запчастин для автомобілів вітчизняного виробництва;

Незначне збільшення продажів запчастин для сільгосптехніки;

Збільшення основними операторами займаних часток ринку.

2. Тенденції розвитку споживачів:

Структура споживачів у цілому залишиться незмінною;

Середній обсяг споживання на один суб'єкта буде рости по всіх групах споживачів;

3. Тенденції розвитку конкурентного середовища:

Активізується процес розширення філіальних мереж;

Розширення товарного асортименту основних операторів;

Активізується дрібнооптова торгівля.

Основні напрямки розвитку ТОВ «БАРС» на 2006-2009 роки:

1. В області розвитку бізнесу:

Організація бізнесу оптової торгівлі

2. В області товарної політики:

Підвищення наповнюваності асортименту;

Оптимізація товарних залишків на складах філій відповідно до рівня попиту.

3. В області цінової політики:

Розробка ефективного механізму ціноутворення;

Розробка ефективної системи знижок і інших спеціальних цінових умов для різних цільових сегментів.

4. В області просування:

Підвищення лояльності клієнтів;

Проведення сегментації споживачів ринку запасних частин і вироблення ефективних пропозицій для кожного цільового сегмента;

Проведення комплексної рекламної компанії, спрямованої на підвищення інформованості клієнтів про продукцію, пропонованої підприємством, а також на підвищення іміджу компанії в споживача.

5. В області регіональної політики:

Зміна основного напрямку з розширення мережі філій на її оптимізацію;

Детальний аналіз ефективності кожної філії і визначення основних напрямків його розвитку;

Упровадження більш ефективних схем торгівлі;

Проведення товарної і цінової політики з урахуванням регіональних особливостей;

Аналіз переваг конкурентів у регіонах і вироблення індивідуальної політики для кожної філії.

Товарна стратегія

Для реалізації стратегічних планів, зв'язаних із продажем товару оптовими партіями пропонується високоліквідний асортимент товарів вітчизняного виробництва і країн ближнього зарубіжжя (група КАМАЗ, ГАЗ, ЯМЗ, ЗМЗ), а також імпортової продукції, асортимент якої включає такі товари, як мастильні матеріали NESTE, фільтри HENGST, ремені OPTIBELT, амортизатори і сайлентблоки SACHS (BOGE), водяні насоси BUGATTI, манжети CORTECO, прокладки двигунів GLASER, присадки RESTORE, акумулятори, свічі запалювання, щітки склоочисника, розпилювачі BOSCH,

приводи стартерів MONARK, лампи OSRAM, підшипники, ШРУСы, натяжні ролики RUVILLE.

На сьогоднішній день підприємство «БАРС» представляє на ринку України як продукцію вітчизняних виробників, так і асортимент запасних частин виробників країн ближнього і далекого зарубіжжя.

Пропонований асортимент включає:

Автозапчастини для легкових автомобілів;

Автозапчастини для вантажних автомобілів;

Запчастини для сільгосптехніки;

Супутні товари.

Структура товарного портфеля компанії представлена на рис. 2.3.

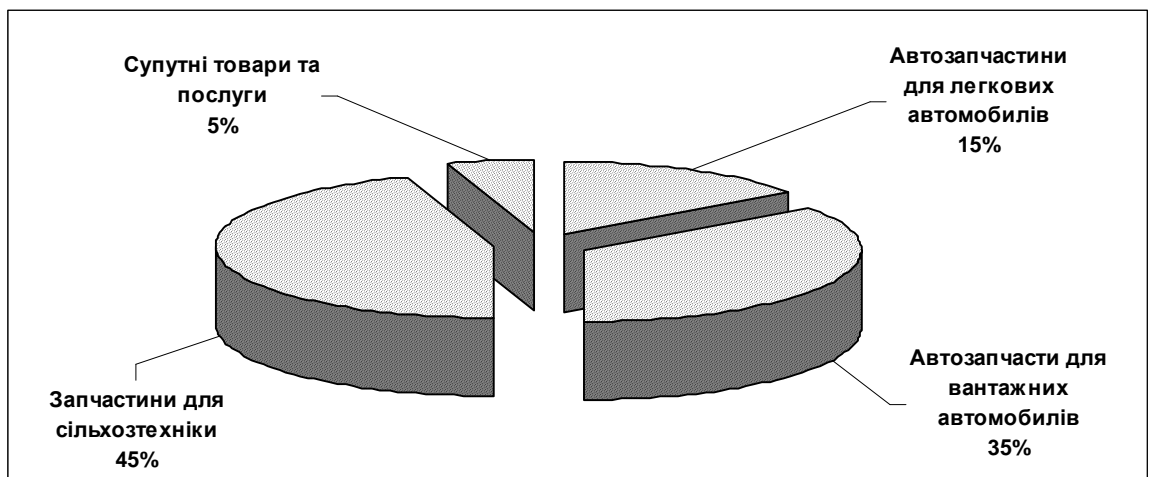

Рис 2.3. Структура товарного портфеля підприємства ТОВ «БАРС»

Як бачимо, найбільшу частку в загальному обсязі продажів займають продажі запчастин для вантажних автомобілів і сільгосптехніки. Це викликано тим, що протягом тривалого періоду керівництво підприємства приділяло основну увагу саме цим групам товару, і на даний момент підприємство має стійкі налагоджені зв'язки, як з постачальниками даного виду продукції, так і з підприємствами-споживачами.

Але, з огляду на динамікові розвитку ринку легкових автомобілів, у 2000 році керівництвом компанії було прийняте рішення розширити

асортиментний ряд пропонованої продукції асортиментом запасних частин до легкових автомобілів вітчизняного й іноземного виробництва. На сьогоднішній день продажу даної групи товарів складають 15% у загальному обсязі продажів компанії при стійкій тенденції до збільшення.

Цінова політика

Система ціноутворення в оптовій торгівлі повинна сприяти планомірному захопленню частки ринку, забезпечуючи встановлену норму прибутковості бізнесу. Середня торговельна націнка компанії складає 33%.

При бажанні, клієнти можуть одержувати продукцію на умовах самовивозу, у цьому випадку для них передбачена знижка в розмірі 1% від суми закупівлі. Оплата продукції клієнтами здійснюється на умовах відстрочки платежу на 7 днів з моменту постачання. При закупівлях на умові передоплати надається знижка в розмірі 2% від вартості замовлення.

Виробничий план

Планові показники продажів на 2006 рік складають 78,25 млн. грн. Рівень резервного запасу продукції на складі складає 20% від місячного обсягу продажів.

Оптовий і роздрібний бізнес філій «БАРС» користується єдиними складськими і службовими приміщеннями.

Доставка продукції на склад філій здійснюється автомобільним транспортом. Загальна сума витрат на транспортні і вантажно-розвантажувальні роботи складає 1 518 600 грн. у рік.

Відділ постачань забезпечує безперервне постачання філій товарними запасами від виробників або, у випадку неможливості, з інших джерел.

Чистий обсяг продажів підприємства «БАРС» у 2005 р. склав 48 млн. грн. При цьому чистий прибуток за 2005 рік склала 6,62 млн. грн. Порівняння основних фінансових показників діяльності компанії за 2005 рік із планованими показниками на 2006 рік представлено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Порівняння основних фінансових показників підприємства ТОВ «БАРС»

Показник	Один.вим.	2005 рік	План на 2006 рік
Чистий обсяг продажів	грн.	48 256 452,76	65 208 333,33
Сумарні прямі витрати	грн.	29 356 458,24	43 689 583,33
Сумарні постійні витрати	грн.	8 956 784,58	9 276 091,00
Інші витрати	грн.	485 654,35	344 560,75
Оподатковуваний прибуток	грн.	9 457 555,59	11 898 098,25
Податок на прибуток	грн.	2 837 266,68	3 569 429,47
Чистий прибуток	грн.	6 620 288,91	8 328 668,47

Як бачимо з табл. 2.1, організація оптового бізнесу дозволить збільшити на 1,7 млн. грн. чистий прибуток компанії за рахунок значного приросту валового обсягу продажів.

Доходи, одержувані від продажів продукції, визначаються співвідношенням відпускних цін на продукцію з цінами закупівлі. Розрахунок надходжень від продажів продукції представлений у Додатку А. Доходи формуються за рахунок реалізації продукції і, отже, є поточними.

До складу поточних витрат включаються витрати на доставку, збут, просування продукції, а також заробітна плата співробітників відділу оптової торгівлі.

Плановий звіт про прибутки і збитки представлений у табл. 2.1. Чистий прибуток за 2006 рік складе 8,3 млн. грн.

Для забезпечення описаного торгівельного бізнесу ТОВ «БАРС» його основні фонди структурно розподіляються на наступні групи (таблиці на рис. 2.4 – 2.6).

В розрахунках таблиць рис. 2.42.6 основні фонди підлягають розподілу за такими групами [3]:

група 1 - будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні пристрої, в тому числі жилі будинки та їх частини (квартири і місця загального користування), вартість капітального поліпшення землі;

група 2 - автомобільний транспорт та вузли (запасні частини) до нього; меблі; побутові електронні, оптичні, електромеханічні прилади та інструменти, інше конторське (офісне) обладнання, устаткування та приладдя до них;

група 3 - будьякі інші основні фонди, не включені до груп 1, 2 і 4;

група 4 - електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи, комп'ютерні програми, телефони (у тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує вартість малоцінних товарів (предметів).

Сума амортизаційних відрахувань звітного періоду визначається як сума амортизаційних відрахувань, нарахованих для кожного із календарних кварталів, що входять до такого звітного періоду (далі розрахункові квартали).

Сума амортизаційних відрахувань кварталу, щодо якого проводяться розрахунки (розрахунковий квартал), визначаються шляхом застосування норм амортизації до балансової вартості груп основних фондів на початок такого розрахункового кварталу.

Балансова вартість групи основних фондів (окремого об'єкта основних фондів групи 1) на початок розрахункового кварталу визначається за формулою:

$$B(a) = B(a1) + П(a1) V(a1) A(a1), \quad (2.1)$$

де:

$B(a)$ балансова вартість групи (окремого об'єкта основних фондів групи 1) на початок розрахункового кварталу;

Б(а1) балансова вартість групи (окремого об'єкта основних фондів групи 1) на початок кварталу, що передував розрахунковому;

П(а1) сума витрат, понесених на придбання основних фондів, здійснення капітального ремонту, реконструкцій, модернізацій та інших поліпшень основних фондів, що підлягають амортизації, протягом кварталу, що передував розрахунковому;

В(а1) сума виведених з експлуатації основних фондів (окремого об'єкта основних фондів групи 1) протягом кварталу, що передував розрахунковому;

А(а1) сума амортизаційних відрахувань, нарахованих у кварталі, що передував розрахунковому.

Облік балансової вартості основних фондів, які підпадають під визначення групи 1, ведеться по кожній окремій будівлі, споруді або їх структурному компоненту та в цілому по групі 1 як сума балансових вартостей окремих об'єктів такої групи.

Облік балансової вартості основних фондів, які підпадають під визначення груп 2, 3 і 4, ведеться за сукупною балансовою вартістю відповідної групи основних фондів незалежно від часу введення в експлуатацію таких основних фондів.

Амортизація окремого об'єкта основних фондів групи 1 провадиться до досягнення балансовою вартістю такого об'єкта ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Залишкова вартість такого об'єкта відноситься до складу валових витрат за результатами відповідного податкового періоду, а вартість такого об'єкта прирівнюється до нуля.

Амортизація основних фондів груп 2, 3 і 4 провадиться до досягнення балансовою вартістю групи нульового значення.

Норми амортизації встановлюються у відсотках до балансової вартості кожної з груп основних фондів на початок звітнього (податкового) періоду в такому розмірі (в розрахунку на податковий квартал):

група 1 2 відсотки;

група 2 10 відсотків;

група 3 6 відсотків;
група 4 15 відсотків.

Група основних фондів	Код	Тривалість (місяці)	Вартість на початок року	Грудень 2002				Січень 2003				Лютий 2003				Березень 2003				Квітень 2003				Травень 2003				
				Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність	Вартість	Зношеність			
																										Усього	на ОФ	Усього
I група основних фондів																												
1	01	24	790,000			486,821	0,000	0,000	0,000	476,269	0,000	0,000	4,365	582,701	0,000	0,000	11,254	475,951	0,000	0,000	11,219	361,151	0,000	0,000	669,000	3,000	6,895	4,502
1.1	01.1	24	790,000			486,821	0,000	0,000	0,000	476,269	0,000	0,000	4,365	582,701	0,000	0,000	11,254	475,951	0,000	0,000	11,219	361,151	0,000	0,000	669,000	3,000	6,895	4,502
1.2	01.2	24	113,000			20,000	0,000	0,000	0,000	20,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
1.3	01.3	24	113,000			20,000	0,000	0,000	0,000	20,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
1.4	01.4	24	113,000			20,000	0,000	0,000	0,000	20,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
1.5	01.5	24	113,000			20,000	0,000	0,000	0,000	20,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
1.6	01.6	24	113,000			20,000	0,000	0,000	0,000	20,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	0,000	93,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
2	02	24	266,880			168,308	0,000	0,000	0,000	164,842	0,000	0,000	3,229	196,843	0,000	0,000	3,027	192,000	0,000	0,000	3,027	189,048	0,000	0,000	301,000	3,000	6,379	4,803
2.1	02.1	24	266,880			168,308	0,000	0,000	0,000	164,842	0,000	0,000	3,229	196,843	0,000	0,000	3,027	192,000	0,000	0,000	3,027	189,048	0,000	0,000	301,000	3,000	6,379	4,803
2.2	02.2	24	4,330			3,000	0,000	0,000	0,000	3,000	0,000	0,000	0,000	1,330	0,000	0,000	0,000	1,330	0,000	0,000	0,000	1,330	0,000	0,000	4,330	0,000	0,000	0,000
2.3	02.3	24	4,330			3,000	0,000	0,000	0,000	3,000	0,000	0,000	0,000	1,330	0,000	0,000	0,000	1,330	0,000	0,000	0,000	1,330	0,000	0,000	4,330	0,000	0,000	0,000
2.4	02.4	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.5	02.5	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.6	02.6	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.7	02.7	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.8	02.8	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.9	02.9	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.10	02.10	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.11	02.11	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
2.12	02.12	24	258,220			162,308	0,000	0,000	0,000	158,842	0,000	0,000	3,229	191,513	0,000	0,000	3,027	188,670	0,000	0,000	3,027	187,718	0,000	0,000	297,000	3,000	6,379	4,803
3	03	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.1	03.1	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.2	03.2	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.3	03.3	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.4	03.4	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.5	03.5	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.6	03.6	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.7	03.7	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
3.8	03.8	24	164,000			80,000	0,000	0,000	0,000	80,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	0,000	84,000	0,000	0,000	164,000	0,000	0,000	0,000
II група основних фондів																												
4. Інше майно підприємства (всього)																												
1	04	12	378,000			210,000	0,000	0,000	0,000	210,000	0,000	0,000	4,814	315,186	0,000	0,000	4,129	311,367	0,000	0,000	4,129	307,238	0,000	0,000	378,000	0,000	0,000	0,000
2	04.1	12	60,000			30,000	0,000	0,000	0,000	30,000	0,000	0,000	0,000	30,000	0,000	0,000	0,000	30,000	0,000	0,000	0,000	30,000	0,000	0,000	60,000	0,000	0,000	0,000
3	04.2	12	113,000			60,000	0,000	0,000	0,000	60,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
4	04.3	12	113,000			60,000	0,000	0,000	0,000	60,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
5	04.4	12	113,000			60,000	0,000	0,000	0,000	60,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
6	04.5	12	113,000			60,000	0,000	0,000	0,000	60,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
7	04.6	12	113,000			60,000	0,000	0,000	0,000	60,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	113,000	0,000	0,000	0,000
8	04.7	12	113,000			60,000	0,000	0,000	0,000	60,000	0,000	0,000	0,000	53,000	0,000	0,000	0,											

Група основних фондів	Код	Вид	Початок року	31 грудня 2003				31 грудня 2004				31 грудня 2005				31 грудня 2006				31 грудня 2007					
				Вартість		Відомості		Вартість		Відомості		Вартість		Відомості		Вартість		Відомості		Вартість		Відомості			
				на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі	на балансі		
I група основних фондів																									
1	Всього	2%	889,000	864,491	0,000	0,000	11,289	558,142	134,000	0,000	11,063	689,079	97,200	0,000	13,002	708,778	0,000	0,000	14,076	689,703	1,044,300	89,26	66,04	4,791	
1.1	Об'єкти фін.	1	2%	370,000	364,462	0,000	0,000	2,787	185,673	77,000	0,000	2,733	212,957	0,000	0,000	4,236	207,621	0,000	0,000	4,774	214,907	349,000	4,40	18,00	3,295
1.2	Об'єкти фін. 1	1	3%	5,000	4,737	0,000	0,000	0,000	4,737	0,000	0,000	0,000	4,737	0,000	0,000	4,737	0,000	0,000	0,000	4,737	0,000	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	Об'єкти фін. 2	1	3%	365,000	359,725	0,000	0,000	2,787	180,936	77,000	0,000	2,733	208,220	0,000	0,000	4,236	202,884	0,000	0,000	4,774	210,170	349,000	4,40	18,00	3,295
1.4	Об'єкти фін. 3	1	3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
1.5	Об'єкти фін. 4	1	2%	22,000	22,000	0,000	0,000	1,502	2,502	0,000	0,000	1,530	2,530	0,000	0,000	1,536	2,536	0,000	0,000	1,536	2,536	0,000	0,00	0,00	
1.6	Об'єкти фін. 5	1	2%	1,000	1,000	0,000	0,000	2,282	11,282	0,000	0,000	2,293	10,792	0,000	0,000	2,197	10,757	0,000	0,000	2,291	10,717	0,000	0,00	0,00	
2	Сторони	2%	501,040	489,048	0,000	0,000	9,791	185,267	0,000	0,000	3,705	181,562	40,000	0,000	9,691	217,930	0,000	0,000	4,929	213,953	341,000	87,38	62,62	4,897	
2.1	Сторони в інших фін.	1	3%	50,000	49,317	0,000	0,000	0,000	49,317	0,000	0,000	0,000	49,317	0,000	0,000	49,317	0,000	0,000	0,000	49,317	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.2	Сторони в основних фін.	1	3%	45,000	44,384	0,000	0,000	0,000	44,384	0,000	0,000	0,000	44,384	0,000	0,000	44,384	0,000	0,000	0,000	44,384	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.3	Сторони в основних фін. 1	1	3%	45,000	44,384	0,000	0,000	0,000	44,384	0,000	0,000	0,000	44,384	0,000	0,000	44,384	0,000	0,000	0,000	44,384	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.4	Сторони в основних фін. 2	1	3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.5	Сторони в основних фін. 3	1	3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.6	Сторони в основних фін. 4	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.7	Сторони в основних фін. 5	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.8	Сторони в основних фін. 6	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.9	Сторони в основних фін. 7	1	3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.10	Сторони в основних фін. 8	1	3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.11	Сторони в основних фін. 9	1	3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
2.12	Сторони в основних фін. 10	1	3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3	Неураховані збори	2%	29,000	29,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.1	Неураховані збори в основних фін.	1	2%	12,000	12,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.2	Неураховані збори в основних фін. 1	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.3	Неураховані збори в основних фін. 2	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.4	Неураховані збори в основних фін. 3	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.5	Неураховані збори в основних фін. 4	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.6	Неураховані збори в основних фін. 5	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.7	Неураховані збори в основних фін. 6	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.8	Неураховані збори в основних фін. 7	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.9	Неураховані збори в основних фін. 8	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.10	Неураховані збори в основних фін. 9	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
3.11	Неураховані збори в основних фін. 10	1	2%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
4	Активна частина припиненої діяльності	1%	1,000	1,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
5	Мобільні засоби	12%	72,000	72,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
6	Експлуатаційні засоби	12%	1,000	1,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
7	Експлуатаційні засоби в основних фін.	1%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
8	Експлуатаційні засоби в основних фін. 1	1%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00	
II група основних фондів																									
III група основних фондів																									
IV група основних фондів																									
9	Гроші	1%	10,000	10,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,00	0,00	0,00	
10	Товари	1%	10,000	10,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,00	0,00	0,00	
11	Контракти на поставки	1%	10,000	10,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,00	0,00	0,00	
12	Контракти на поставки в основних фін.	1%	10,000	10,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,00	0,00	0,00	
13	Контракти на поставки в основних фін. 1	1%	10,000	10,000	0,000	0,000	10,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000	10,000	0,000	0,000	0,000						

Дані про місце основних фондів ТОВ “БАРС” в складі активів підприємства наведені в табл. 2.2:

Таблиця 2.2

Аналіз місця основних фондів в складі активів ТОВ “БАРС

Аналіз структури майнових агрегатів та їх складових частин (відносно активів) підприємства ТОВ "БАРС" за 2003 - 2005 роки

№ п/п	показник (Тис.грн.)	1	1	1	Питома вага в % на 1 січня	Питома вага в % на 1 січня	Питома вага в % на 1 січня	Зростання показника за 2004 рік відносно 2003 року		Зростання показника за 2005 рік відносно 2004 року	
		січня 2004	січня 2005	січня 2006				абсолютне	Відносне в %	абсолютне	Відносне в %
1.	Усього майна(активів)	8 230,6	11 650,4	22 845,3	100,00	100,00	100,00	3 419,8	41,55	11 194,9	96,09
2.	Імобілізовані засоби (необоротні активи)	1 401,3	1 548,8	1 267,1	17,03	13,29	5,55	147,5	10,53	-281,8	-18,19
3.	Мобільні засоби (оборотні активи)	6 829,16	8 007,60	20 058,66	82,97	68,73	87,80	1 178,4	17,26	12 051,1	150,50
4.	Основні засоби (залишкова вартість)	1 282,35	1 484,84	1 155,08	15,58	12,75	5,06	202,5	15,79	-329,8	-22,21
5.	Інші необоротні активи	119,00	59,00	112,00	1,45	0,51	0,49	-60,0	-50,42	53,0	89,83
6.	1 група в основних засобах	790,05	937,00	903,46	9,60	8,04	3,95	147,0	18,60	-33,5	-3,58
7.	2 група в основних засобах	365,79	401,26	198,47	4,44	3,44	0,87	35,5	9,70	-202,8	-50,54
8.	3 група в основних засобах	12,88	10,06	7,85	0,16	0,09	0,03	-2,8	-21,92	-2,2	-21,92
9.	4 група в основних засобах	113,63	136,59	45,31	1,38	1,17	0,20	23,0	20,20	-91,3	-66,83
10.	Пасивна частина основних засобів	790,05	937,00	903,46	9,60	8,04	3,95	147,0	18,60	-33,5	-3,58
11.	Активна частина основних засобів	492,30	547,90	251,62	5,98	4,70	1,10	55,6	11,29	-296,3	-54,08

Як видно з табл. 2.2., вартість активів ТОВ “БАРС” за останні роки збільшилась на 14 614,8 тис. грн. а вартість необоротних активів зменшилась на 134,3 тис. грн., в тому числі за рахунок зменшення основних фондів на 127,3 тис. грн.

Питома вага основних фондів в необоротних активах зменшилась від 91,5 % до 91,16%, а в загальній вартості активів від 15,58% до 5,06%.

Зменшення питомої ваги основних фондів в активах свідчить про більш високі темпи залучення оборотних фондів і вимагає подальшого аналізу так як наслідком цього факту може бути підвищення ліквідності підприємства (основні фонди мають найменшу серед усіх активів ліквідність).

Іншим наслідком зменшення питомої ваги основних фондів в обсязі активі підприємства може стати зростання їх рентабельності.

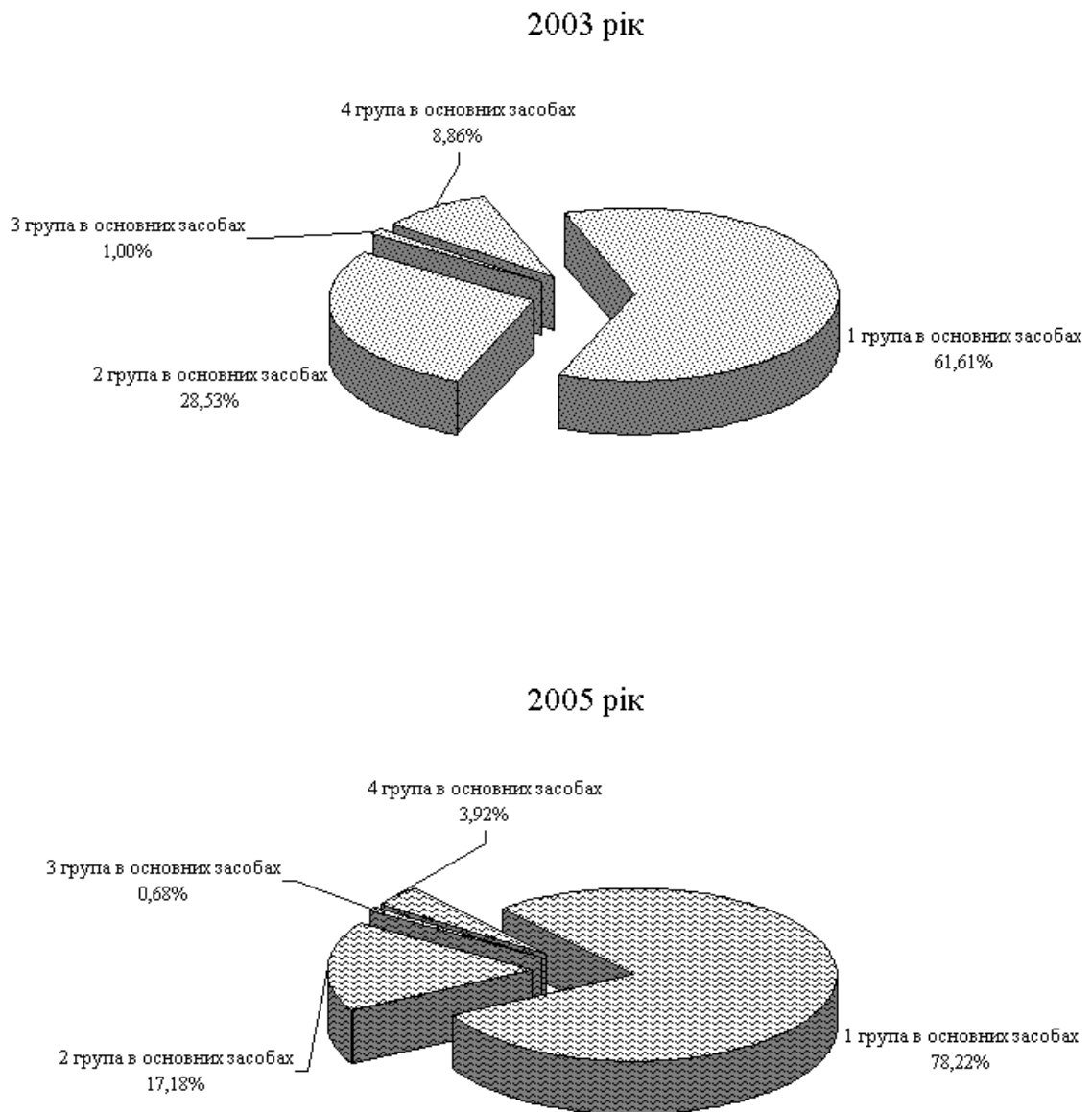

Рис.2.7. Динаміка структури основних фондів ТОВ “БАРС” у 2003 – 2005 роках

При аналізі наявності, складу та стану основних фондів торговельного підприємства першочергове значення має визначення питомої ваги в загальному обсязі основних фондів:

основних виробничих фондів – показує ступінь орієнтації основних фондів на господарську діяльність підприємства;

основних невикористаних фондів – показує ступінь розвитку соціальної інфраструктури підприємства;

активної частини основних фондів – показує ступінь технічного оснащення господарської діяльності підприємства;

пасивної частини – показує ступінь забезпечення матеріальних умов для діяльності підприємства;

власних основних фондів – ступінь господарської незалежності підприємства;

орендованих основних засобів – ступінь залежності підприємства від орендодавців;

фондів, що фактично використовуються в господарчій діяльності – ступінь освоєння можливостей матеріального потенціалу підприємства;

фондів, що передані в оренду – ступінь відволікання основних фондів для обслуговування виробничих потреб інших суб'єктів господарювання;

фондів, що не використовуються (тимчасово або постійно) – показує ступінь безгосподарності підприємства в використанні основних фондів.

Розрахунок цих показників для ТОВ “БАРС” за 2003 – 2005 р.р. наведений у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз стану та складу основних фондів ТОВ “БАРС”

№ п.п.	Група основних фондів	Питома вага в загальному обсязі ОФ, тис.грн			Середньорічний темп приросту,%
		2003 р.	2004 р.	2005 р.	
1.	Основні виробничі фонди	1 282,35	1 484,84	1 155,08	3,21
2.	Основні невикористані фонди	119,00	59,00	112,00	19,7
3.	Активна частина ОФ	492,30	547,90	251,62	21,39
4.	Пасивна частина ОФ	790,05	937,00	903,46	7,51
5.	Власні ОФ	1 282,35	1 484,84	1 155,08	3,21
6.	Орендовані ОФ	0,0	0,0	0,0	

7.	Фонди, що фактично використовуються в господарчій діяльності	1 282,35	1 484,84	1 155,08	3,21
8.	Фонди, що передані в оренду.	0,0	0,0	0,0	
9.	Фонди, що не використовуються (тимчасово, або постійно)	0,0	0,0	0,0	
10.	Разом необоротних фондів	1 401,3	1 548,8	1 267,1	3,83

Структура основних фондів торговельних підприємств характеризується переважанням частки виробничих фондів над невиробничими. Як показано в табл.2.2 та на графіках рис.2.7, найбільшу питому вагу в структурі виробничих фондів займає перша група – будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні пристрої. Протягом останніх років їх частка зросла від 61,6 % до 78,22 %, при чому з стійкою зростаючою тенденцією.

2.2 Дослідження інтенсивності відновлення основних фондів торговельного підприємства

Для аналізу ступеню зносу основних фондів використовуються такі загальні показники:

1. Коефіцієнт зносу основних фондів, який визначається як відношення суми зносу основних фондів до первинної або відтворювальної вартості. Цей коефіцієнт характеризує ступінь зносу основних фондів та відшкодування витрат на формування основних фондів.

2. Коефіцієнт придатності характеризує можливість подальшого використання, ступінь невідшкодування витрат на формування основних фондів

При аналізі інтенсивності відновлення основних фондів використовуються такі показники:

1. Коефіцієнт оновлення основних фондів показує питому вагу введених основних фондів в їх загальному наявному обсязі.

2. Коефіцієнт вибуття основних фондів характеризує питому вагу вибуття основних фондів в їх загальному обсязі.

Результати розрахунків для ТОВ „БАРС” наведені в табл.2.4 – 2.6 для 2003 – 2005 років.

За результатами розрахунків ступінь придатності основних фондів на кінець 2005 року становить:

по I групі ОФ – 56,42% 61,98%;

по II групі ОФ – 17,31% 26,83%;

по III групі ОФ – 43,87% ;

по IV групі ОФ – 9,95% 25,06%;

Стан ОФ характеризується як „нові” при коефіцієнті придатності вище 75%, тобто у підприємства ТОВ „БАРС” ОФ по групам II та IV мають стадію „сильне зношення” та „критичне зношення” і потребують інтенсивного відновлення в першу чергу.

Таблиця 2.4

Характеристика руху основних засобів в ТОВ "БАРС" у 2003 році

		31.12.2003									
		Залишок	Залишок	Оцінка	Оцінка	Коефіцієнт	Коефіцієнт	Оцінка	Оцінка	Середня	Середня
		на початок року, тис грн	на кінець року, тис грн	на початок року, тис грн	на кінець року, тис грн	на початок року, тис грн	на кінець року, тис грн	на початок року, %	на кінець року, %	на початок року, %	на кінець року, %
I група основних фондів		740,145									
1	Будівлі	564,431	669,000	730,000	119,000	0,000	0,137	0,000	0,000	35,05	64,95
1.1	Самостійні об'єкти	139,432	270,000	270,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	40,35	51,35
1.2	Об'єкти фінанс. лізингу	47,733	115,000	115,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	30,49	41,51
1.3	Об'єкти фінанс. лізингу	100,354	136,000	136,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	25,21	32,79
1.4	Об'єкти фінанс. лізингу	30,578	112,000	112,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	20,06	21,94
1.5	Об'єкти фінанс. лізингу	32,317	117,000	117,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	22,90	20,10
1.6	Об'єкти фінанс. лізингу	114,238	115,000	0,000	114,238	0,000	1,000	0,000	0,000	3,96	56,34
2	Спеціальні засоби	189,046	301,000	265,000	34,200	0,000	0,117	0,000	0,000	37,21	62,79
2.1	Об'єкти фінанс. лізингу	29,313	36,750	36,750	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	40,35	51,35
2.2	Об'єкти фінанс. лізингу	21,276	41,250	41,250	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	40,35	51,35
2.3	Об'єкти фінанс. лізингу	13,777	36,750	36,750	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	40,35	51,35
2.4	Об'єкти фінанс. лізингу	14,472	35,370	35,370	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	35,40	41,51
2.5	Об'єкти фінанс. лізингу	36,748	35,370	35,370	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	24,21	32,79
2.6	Об'єкти фінанс. лізингу	25,376	35,370	35,370	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	25,06	21,94
2.7	Об'єкти фінанс. лізингу	34,745	35,370	35,370	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	22,90	20,10
2.8	Об'єкти фінанс. лізингу	33,376	35,370	0,000	33,376	0,000	1,000	0,000	0,000	3,96	56,34
3	Нематеріальні активи	30,506	55,140	40,000	8,500	0,000	0,154	0,000	0,000	33,06	66,32
3.1	Нематеріальні активи фінанс. лізингу	6,527	12,641	12,641	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	40,35	51,35
3.2	Нематеріальні активи фінанс. лізингу	3,521	3,511	3,511	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	35,40	41,51
3.3	Нематеріальні активи фінанс. лізингу	6,578	3,511	3,511	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	25,07	32,79
3.4	Нематеріальні активи фінанс. лізингу	6,119	3,511	3,511	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	22,06	21,94
3.5	Нематеріальні активи фінанс. лізингу	3,936	3,511	3,511	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	22,90	20,10
3.6	Нематеріальні активи фінанс. лізингу	3,135	3,511	0,000	3,135	0,000	1,000	0,000	0,000	3,96	56,34
II група основних фондів		265,792									
4	Спеціальні засоби фінанс. лізингу	127,214	305,370	305,000	31,500	3,670	0,056	0,000	0,000	32,10	49,21
5	Машини	32,317	32,370	61,370	11,500	0,000	0,154	0,000	0,000	48,87	51,35
6	Засоби транспорту фінанс. лізингу	32,313	115,370	115,000	3,500	0,000	0,056	0,000	0,000	31,87	49,13
7	Засоби транспорту фінанс. лізингу	30,240	116,170	95,370	16,500	0,000	0,146	0,000	0,000	48,87	51,35
8	Інструменти	33,517	49,111	49,111	4,900	0,000	0,013	0,000	0,000	31,81	49,11
III група основних фондів											
9	Інші основні засоби	12,332	17,900	17,900	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	20,03	21,95
IV група основних фондів		113,623									
10	ЗЕМ	31,217	311,500	335,000	23,200	0,000	0,000	0,000	0,000	39,69	71,31
11	Транспортні засоби	30,139	39,450	39,450	3,000	0,000	0,011	0,000	0,000	34,16	41,21
12	Засоби транспорту фінанс. лізингу	2,314	3,600	3,600	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,04	29,39
13	Державні активи, придбані за грошові кошти	9,399	18,000	18,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,30	22,23
Загалом основні фонди		1 282,347	2 270,370	2 030,320	239,650	7,600	0,106	0,004	0,000	43,52	56,46

Таблиця 2.5

Характеристика руху основних засобів в ТОВ "БАРС" у 2004 році

		31.12.2004									
		Вартість на початок року, тис.грн.	Вартість на кінець року, тис.грн.	Вартість на початок року, тис.грн.	Сума придбаних ОІ та витрат, тис.грн.	Сума списаних ОІ, тис.грн.	Коефіцієнт зносу на кінець року, %	Коефіцієнт зносу на початок року, %	Сума списаних витрат, тис.грн.	Сума списаних витрат на кінець року, тис.грн.	Вартість на кінець року, тис.грн.
I група основних фондів		459,02									
1	Будівлі	689,702	1 044,500	689,000	175,300	0,000	0,168	0,000	33,96	66,04	4,791
1.1	Особняк: офіс	234,307	349,000	270,000	79,000	0,000	0,226	0,000	41,40	38,60	3,999
1.2	Офіс с/д.1	100,661	174,000	115,000	59,000	0,000	0,235	0,000	42,13	37,87	3,472
1.3	Офіс с/д.2	13,1812	18,500	13,000	13,500	0,000	0,039	0,000	26,73	70,27	5,415
1.4	Офіс с/д.3	36,075	27,000	13,000	13,000	0,000	0,000	0,000	30,49	69,51	5,328
1.5	Офіс с/д.4	27,803	29,000	17,000	12,000	0,000	0,050	0,000	33,15	67,85	5,112
1.6	Офіс с/д.5	139,417	119,000	18,000	0,000	0,000	0,000	0,000	11,73	88,27	7,496
2	Устаткування	218,572	311,000	301,000	10,000	0,000	0,117	0,000	37,28	62,72	4,587
2.1	Комп'ютер: локальний офіс	66,797	66,700	56,700	10,000	0,000	0,170	0,000	26,27	73,73	3,599
2.2	Комп'ютер: локальний офіс	33,302	33,300	31,300	14,000	0,000	0,252	0,000	38,29	61,71	3,500
2.3	Система локального офісу	16,791	29,000	26,700	2,300	0,000	0,136	0,000	28,13	71,87	3,288
2.4	Комп'ютер: мережний офіс	16,987	37,000	33,300	3,700	0,000	0,100	0,000	29,27	70,73	3,717
2.5	Комп'ютер: мережний офіс	29,706	37,000	31,311	5,689	0,000	0,177	0,000	38,56	61,44	3,452
2.6	Комп'ютер: мережний офіс	26,979	38,000	31,311	6,689	0,000	0,135	0,000	34,56	65,44	3,291
2.7	Комп'ютер: мережний офіс	29,377	31,400	31,311	0,089	0,000	0,111	0,000	36,13	63,87	3,194
2.8	Комп'ютер: мережний офіс	8,795	36,000	31,311	4,689	0,000	0,111	0,000	11,42	88,58	3,486
3	Неперенесені транспортні засоби	33,728	68,140	68,140	0,000	0,000	0,000	0,000	38,63	61,37	3,148
3.1	Транспортні засоби: легковий автомобіль	6,055	12,640	12,640	0,000	0,000	0,000	0,000	33,96	66,04	4,100
3.2	Транспортні засоби: легковий автомобіль №1	3,254	8,500	8,500	0,000	0,000	0,000	0,000	61,78	38,22	3,222
3.3	Транспортні засоби: легковий автомобіль №2	3,795	8,500	8,500	0,000	0,000	0,000	0,000	31,64	68,36	3,228
3.4	Транспортні засоби: легковий автомобіль №3	3,641	8,500	8,500	0,000	0,000	0,000	0,000	39,64	60,36	3,293
3.5	Транспортні засоби: легковий автомобіль №4	3,466	8,500	8,500	0,000	0,000	0,000	0,000	31,94	68,06	3,442
3.6	Транспортні засоби: легковий автомобіль №5	7,387	8,500	8,500	0,000	0,000	0,000	0,000	11,42	88,58	7,456
II група основних фондів		47,257									
4	Класифіковані об'єкти нерухомого майна: будівлі	169,267	460,411	361,311	99,100	0,000	0,174	0,134	34,36	65,64	15,244
5	Земля	37,669	191,111	79,311	111,800	0,000	0,174	0,000	39,66	60,34	15,399
6	Класифіковані об'єкти нерухомого майна: споруди	45,119	178,911	119,311	15,600	0,000	0,159	0,000	66,14	33,86	16,733
7	Класифіковані об'єкти нерухомого майна: транспортні засоби	29,669	191,111	116,111	75,000	0,000	0,159	0,000	49,27	50,73	15,179
8	Класифіковані об'єкти нерухомого майна: інше	25,801	69,111	49,111	19,000	0,000	0,174	0,000	31,41	68,59	15,376
III група основних фондів											
9	Інші основні засоби	10,008	19,000	19,000	0,000	0,000	0,000	0,000	26,31	73,69	15,379
IV група основних фондів		136,523									
10.	Інструменти	78,125	349,300	261,300	47,000	0,000	0,52	0,000	68,66	31,34	23,414
11.	Технічне	24,968	68,250	45,450	19,800	0,000	0,275	0,000	64,00	36,00	21,137
12.	Засоби масової інформації	20,256	35,600	5,600	29,000	0,000	0,270	0,000	42,10	57,90	24,352
13.	Інструменти, прилади та засоби вимірювання	13,975	30,000	18,000	12,000	0,000	0,400	0,000	54,75	45,25	25,371
Загальном основні фонди		1 484,842	2 783,470	2 270,270	534,400	21,300	0,192	0,009	46,66	53,34	11,159

Таблиця 2.6

Характеристика руху основних засобів в ТОВ "БАРС" у 2005 році

		31.12.2005								
		Залишки на 01.01.2005		Залишки на 31.12.2005		Відбулися операції		Відбулися операції		Зміна стану основних засобів, % від початку року
Група основних фондів		вартість на початок року, тис. грн.	вартість на кінець року, тис. грн.	вартість на початок року, тис. грн.	вартість на кінець року, тис. грн.	вартість, тис. грн.	вартість, тис. грн.	вартість, тис. грн.	вартість, тис. грн.	
I Група основних фондів		775,480								
1	Будівлі	636,159	1 041,300	1 041,300	0,000	0,000	0,000	0,000	39,08	5,127
1.1	Державний офіс	133,631	349,300	349,300	3,300	0,000	3,300	3,300	45,25	4,549
1.2	Офіс філії	32,874	174,111	174,111	1,111	0,000	1,111	1,111	46,42	4,402
1.3	Офіс філії 2	49,676	142,533	142,533	1,333	0,000	1,333	1,333	34,33	3,719
1.4	Офіс філії 3	79,761	124,400	124,400	3,300	0,000	3,300	3,300	35,33	5,396
1.5	Офіс філії 4	60,986	129,400	129,400	3,300	0,000	3,300	3,300	37,41	5,268
1.6	Офіс філії 5	37,232	110,111	110,111	1,111	0,000	1,111	1,111	18,20	6,877
2	Споруди	236,192	381,000	381,000	40,000	0,000	0,105	0,000	38,02	1,561
2.1	Заст.№1 основний офіс	47,545	53,750	53,750	12,300	0,000	3,49	3,300	41,12	38,88
2.2	Заст.№2 основний офіс	44,493	59,250	59,250	14,300	0,000	3,302	3,300	35,73	64,25
2.3	Головний житловий офіс	14,448	31,211	31,211	2,211	0,000	1,799	1,111	48,13	51,37
2.4	Заст. гараж с.п.у. філії №1	17,279	43,333	43,333	2,533	0,000	3,362	3,333	57,38	42,52
2.5	Заст. гараж с.п.у. філії №2	25,870	40,333	40,333	2,533	0,000	3,362	3,333	33,32	65,38
2.6	Заст. гараж с.п.у. філії №3	28,012	42,333	42,333	3,433	0,000	3,381	3,333	33,43	65,34
2.7	Заст. гараж с.п.у. філії №4	24,893	41,333	41,333	3,133	0,000	1,795	1,111	35,20	64,33
2.8	Заст. гараж с.п.у. філії №5	22,791	35,333	35,333	1,333	0,000	1,333	1,333	18,29	31,31
3	Презентаційні предмети	31,109	55,140	55,140	0,000	0,000	0,000	0,000	43,56	56,42
3.1	Головний офіс - акрилові знаряддя державного офісу	5,333	12,340	12,340	3,333	0,000	3,333	3,333	36,36	43,74
3.2	Головний офіс - акрилові знаряддя філії №1	3,092	8,333	8,333	1,333	0,000	1,333	1,333	44,40	33,33
3.3	Головний офіс - акрилові знаряддя філії №2	5,336	8,333	8,333	1,333	0,000	1,333	1,333	37,32	62,72
3.4	Головний офіс - акрилові знаряддя філії №3	5,203	8,333	8,333	3,333	0,000	3,333	3,333	38,79	61,21
3.5	Головний офіс - акрилові знаряддя філії №4	5,099	8,333	8,333	1,333	0,000	1,333	1,333	43,34	52,44
3.6	Головний офіс - акрилові знаряддя філії №5	6,045	8,333	8,333	1,333	0,000	1,333	1,333	18,20	31,31
II Група основних фондів		178,463								
Автозасоби та інші транспортні засоби (залежні частини до авто)		139,904	449,400	485,400	3,300	6,000	3,300	3,334	75,34	24,48
4	Мобілі	149,882	74,611	82,111	1,111	3,400	1,100	1,132	53,33	13,17
5	Каміон з авто (залежні) спеціальні	21,911	112,333	132,333	1,333	13,600	1,333	1,133	62,59	17,31
7	Електрозасоби, трактори та інструменти	44,303	155,100	191,100	3,300	26,000	3,300	3,138	73,17	23,33
8	Устаткування	9,032	52,100	54,100	3,300	2,000	3,300	3,187	32,33	17,34
III Група основних фондів										
9	Інші основні засоби	72,63	17,333	17,333	1,333	0,000	1,333	1,333	39,13	43,33
IV Група основних фондів		45,703								
10	СВЧ	28,031	233,300	249,300	4,300	23,000	3,309	3,395	87,31	12,19
11	Телефон	5,733	57,333	63,333	1,333	12,000	3,328	3,176	33,33	3,33
12	Каміон з авто (залежні) спеціальні	8,045	52,111	55,611	1,111	3,300	1,100	1,138	74,34	33,34
13	Інші транспортні засоби (залежні) спеціальні	3,474	25,300	33,300	3,300	5,000	3,300	3,187	85,11	13,39

Темпи оновлення, списання та амортизації ОФ в ТОВ „БАРС” у 2003-2005 роках характеризуються наступними показниками:

а) Коефіцієнти оновлення :

2003 рік = 0,106

2004 рік = 0,192

2005 рік = 0,017

б) Коефіцієнти вибуття (списання та продаж) та амортизації :

2003 рік = 0,040 / 0,146

2004 рік = 0,009 / 0,112

2005 рік = 0,045 / 0,0929

Таким чином, темпи оновлення ОФ в ТОВ „БАРС” є нижчими, ніж темпи вибуття ОФ.

2.3 Оцінка ефективності використання основних фондів торгівельного підприємства

Формування відтворювальних процесів на підприємстві повинне базуватися на умові досягнення економічного ефекту.

Оцінка ефективності використання основних фондів є важливим завданням у здійсненні управління основними фондами підприємства. Створена в економічній науці та практиці система показників оцінки рівня та ефективності використання основних фондів дозволяє отримати кількісні значення оцінок як в цілому по підприємству, так і за окремими групами основних фондів.

Розглянемо основні показники діяльності підприємства та їх динаміку за останні 3 роки, табл. 2.7

Таблиця 2.7

Аналіз показників ефективності використання основних фондів в ТОВ
“БАРС”

Показники	Періоди			Абсолютне відхилення, тис.грн.		Темп росту, %	
	2003	2004	2005	0403	0504	04/03	05/04
Товарообіг в фактичних цінах, тис. грн.	14 694,0	27 868,10	50 669,27	13 174,01	22 801,17	189,66	181,82
Комерційний дохід, тис.грн.	5 480,99	10 394,99	18 899,99	4 914,00	8 505,00	189,66	181,82
Чистий прибуток, тис.грн.	1 919,885	3 641,162	6 620,294	1 721,28	2 979,13	189,66	181,82
Середньорічна вартість ОФ, тис.грн	1 135,185	2 526,920	2 744,370	1 391,74	217,45	222,60	108,61
Фондовіддача, тис.грн./тис.грн.	12,944	11,028	18,463	1,92	7,43	85,20	167,41
Дохідність ОФ, %	482,829	411,370	688,682	71,46	277,31	85,20	167,41
Рентабельність ОФ, %	169,125	144,095	241,232	25,03	97,14	85,20	167,41
Фондомісткість, тис.грн./тис.грн.	0,077	0,091	0,054	0,01	0,04	117,37	59,73
Чисельність персоналу, чол	342	378	406	36,00	28,00	110,53	107,41
Фондоозброєність праці тис.грн./чол.	3,32	6,68	6,76	3,37	0,07	201,40	101,12
Продуктивність праці, тис.грн./чол.	42,97	73,73	124,80	30,76	51,08	171,59	169,28

Як показують розрахунки, наведені в табл.2.7, у 2004 році темп росту фондоозброєності 201,4% перевищив темп росту продуктивності праці (171,6%), але у наступному 2005 році проведене оновлення ОФ 2004 року привело до значного перевищення темпу росту продуктивності праці 169,3% над темпом росту фондоозброєності, який за рахунок додаткового росту чисельності працівників практично залишився на тому ж рівні (101,1%).

Аналогічна картина склалася з показником фондовіддачі ОФ, який у 2004 році знизився з рівня 12,94 тис.грн./тис.грн. (2003) до 11,03 тис.грн./тис.грн., а у 2005 році зріс до рівня 18,46 тис.грн./тис.грн.

Зростання товарообігу та обсягу ОФ характеризується:

зростанням товарообігу на 89,7% у 2004 році відносно 2003 року та зростанням на 81,8% у 2005 році відносно рівня 2004 року;

випереджаючим зростанням обсягу ОФ на 122,6% у 2004 році відносно рівня 2003 року та запізнючим зростанням обсягу ОФ на 8,6% у 2005 році відносно рівня 2004 року.

Проведена оцінка ефективності використання основних фондів торговельного підприємства є одним з найважливіших етапів аналізу управління основними фондами на підприємстві. Вона є інформаційною базою для прийняття рішень щодо розробки політики управління рухом основних фондів, а саме оцінки передумов розробки політики, планування потреби в основних фондах та визначені джерел задоволення цієї потреби.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Оцінка планових передумов розробки політики управління рухом основних фондів торговельного підприємства

Необхідною складовою частиною оцінки планових передумов політики управління рухом основних фондів є плановий їх баланс. Плановий баланс – це система показників, яка відображає наявність основних фондів на початок і кінець періоду, що планується, їх надходження за джерелами, формування і вибуття в цьому ж періоді за напрямками і причинами.

При розробці балансу враховуються заходи з мобілізації резервів підвищення ефективності діючих основних фондів і координація потреб в нових фондах; обґрунтовується обсяг і структура планового вибуття основних фондів. Рішення цих задач зводиться до максимізації ефективності формування і використання основних фондів, їх прибутковості. Розроблений план-прогноз повинен забезпечувати досягнення стратегічних цілей розвитку основних фондів. Він являється основою одного з напрямків інвестиційної діяльності підприємств [18].

Прийняття плану-прогнозу розвитку основних фондів передбачає необхідність формування амортизаційної політики, яка в певній мірі регулює майбутні відтворювальні процеси підприємства.

Як показали результати аналізу (розділ 2) діяльності підприємству ТОВ “БАРС” необхідно збільшувати показник прогресивності основних фондів, тобто збільшувати їх активну частину. Для розширення діяльності і збільшення товарообороту підприємству, враховуючи великий рівень зношення основних фондів 2 та 4 груп, необхідно придбати такі нові основні фонди, як насамперед транспортні засоби, обладнання, електронно-обчислювальні машини з метою полегшення торгового і управлінського

процесів. Адже ці види основних фондів значно застарілі і майже повністю амортизовані. Витрати на їх утримання та ремонт перевищують вигоду, отриману від їх використання. Таке становище спостерігається у більшості підприємств, що займаються таким видом діяльності. Нажаль, коштів не вистачає для того, щоб придбати більш новітні та прогресивні фонди. І це значно зменшує можливості підприємства збільшувати рентабельність і загальну результативність своєї діяльності. Тому при розробці політики управління рухом основних фондів треба не лише обґрунтовувати потребу підприємства в основних фондах, а й реально оцінювати джерела фінансових ресурсів, за рахунок яких можна задовольнити таку потребу.

В 2006 році підприємство ТОВ “БАРС” планує збільшити обсяги діяльності за рахунок розширення асортиментної структури товарів, що реалізуються, та збільшення обсягів дрібнооптового товарообороту.

В плановому періоді (2006 рік) обсяг товарообороту планується збільшити на 35,1% (з рівня 48 256,452 тис. грн. до 65 208,333 тис. грн. – табл.2.1) за рахунок збільшення торговельних площ складів-магазинів філій 1 – 5 на 265 квадратних метрів кожний (типовий оптовий ангар – магазин) та розширення асортименту продукції, що реалізується. Збільшення площі відбудеться за рахунок будівництва додаткового приміщення. Асортимент продукції буде розширено за рахунок збільшення кола постачальників, на основі вивчення попиту споживачів та цін і асортименту продукції підприємств-конкурентів, активізації рекламної діяльності.

Важливою частиною планування показників діяльності підприємства на 2005 рік є розрахунок планової вартості основних фондів підприємства (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Розрахунок планової вартості та руху основних фондів підприємства ТОВ «БАРС» на 2006 рік, тис. грн.

31.12.2005											
Група основних фондів	Витрачено вартість об'єктів, тис. грн.	Успадкодержання, тис. грн.	Довідомості про первісну вартість, тис. грн.	Сума списання, тис. грн.	Сума вибуття, тис. грн.	Коефіцієнт зносу, ОФ на рік	Коефіцієнт зносу на рік, %	Середній вік, років	Середній вік, років	Налички, тис. грн.	Налички, % від первісної вартості
I група основних фондів	1 321,116										
1 Будівлі	566,773	1 044,200	1 044,200	0,000	0,000	0,000	0,000	43,61	56,19	4,729	
1.1. Двоповерхові с/р	25,937	349,000	349,000	0,000	0,000	0,000	0,000	59,5	40,83	4,196	
1.2. Офис. примі.	35,351	17,000	17,000	0,000	0,000	0,000	0,000	59,77	19,23	1,111	
1.3. Офис. примі 2	85,17	148,000	148,000	0,000	0,000	0,000	0,000	59,29	93,00	2,091	
1.4. Офис. примі 3	25,299	123,000	123,000	0,000	0,000	0,000	0,000	61,36	54,77	1,928	
1.5. Офис. примі 4	27,644	124,000	124,000	0,000	0,000	0,000	0,000	62,27	52,73	1,824	
1.6. Офис. примі 5	25,455	112,000	112,000	0,000	0,000	0,000	0,000	64,94	33,97	1,375	
2 Споруди	467,649	581,000	381,000	370,000	0,000	0,493	0,000	24,42	75,58	41,52	
2.1. Склад №1 с/зв'язний офіс	105,330	147,500	80,700	87,000	0,000	1,429	0,000	27,32	72,68	4,300	
2.2. Склад №2 с/зв'язний офіс	54,729	83,200	65,200	14,000	0,000	1,468	0,000	24,2	55,78	4,485	
2.3. Гараж основного с/р	17,516	24,000	21,700	2,300	0,000	1,072	0,000	48,49	51,51	2,879	
2.4. Склад-гараж офісу с/р №1	70,057	97,800	40,300	57,500	0,000	1,388	0,000	28,37	71,63	4,722	
2.5. Склад-гараж офісу с/р №2	25,000	97,800	40,300	57,500	0,000	1,388	0,000	19,22	80,78	3,19	
2.6. Склад-гараж офісу с/р №3	31,939	114,000	42,000	72,000	0,000	1,381	0,000	19,77	80,23	3,140	
2.7. Склад-гараж офісу с/р №4	29,936	94,000	41,500	52,500	0,000	1,382	0,000	21,37	78,63	2,136	
2.8. Склад-гараж офісу с/р №5	28,234	113,000	42,000	71,000	0,000	1,381	0,000	13,81	86,19	1,167	
3 Переважні активи підприємств	281,694	281,140	281,140	0,000	0,000	0,000	0,000	47,96	52,04	4,380	
3.1. Генеральне управління статистичного управління с/р	5123	12,747	12,747	0,000	0,000	0,000	0,000	57,47	42,53	1,4	
3.2. Генеральне управління статистичного фінанс. №1	2,740	3,000	3,000	0,000	0,000	0,000	0,000	67,43	32,57	2,74	
3.3. Генеральне управління статистичного фінанс. №2	4,922	3,000	3,000	0,000	0,000	0,000	0,000	42,10	57,90	4,924	
3.4. Генеральне управління статистичного фінанс. №3	4,739	3,000	3,000	0,000	0,000	0,000	0,000	43,54	56,46	4,732	
3.5. Генеральне управління статистичного фінанс. №4	4,376	3,000	3,000	0,000	0,000	0,000	0,000	44,99	55,01	4,330	
3.6. Генеральне управління статистичного фінанс. №5	4,106	3,000	3,000	0,000	0,000	0,000	0,000	21,91	78,09	4,313	
II група основних фондів	40,733										
4 Автомобільний транспорт та вузькоколійний транспорт											
4.1. Автомобіль дорожній	108,556	354,000	115,400	109,000	0,000	1,389	0,000	69,90	30,10	3,300	
4.2. Мотоцикл	29,373	125,000	76,500	58,000	0,000	1,717	0,000	23,62	76,38	2,152	
4.3. Каміон вантажний з причепом	21,244	124,000	118,100	6,900	0,000	1,394	0,000	61,65	38,35	1,184	
4.4. Каміон вантажний з причепом з причепом	112,227	261,000	173,100	87,900	0,000	1,371	0,000	24,73	49,27	1,477	
4.5. Універсал	4,149	82,000	73,100	8,900	0,000	1,413	0,000	24,85	49,15	1,145	
III група основних фондів											
5 Інше нерухоме майно	1,137	1,911	1,911	0,000	0,000	0,000	0,000	75,75	24,25	3,613	
IV група основних фондів	21,445										
6 Інструменти	37,342	330,000	291,000	102,000	0,000	1,343	0,000	24,36	25,64	15,194	
6.1. Інструменти	31,197	262,000	223,000	81,000	0,000	1,411	0,000	13,73	86,27	14,131	
6.2. Колекційні паспорти	4,432	22,000	22,000	40,000	0,000	1,791	0,000	51,33	48,67	22,063	
6.3. Групи інструментів та інших засобів праці	21,838	330,000	250,000	20,000	0,000	1,345	0,000	63,20	36,80	21,335	
Загалом основні фонди	1 825,409	3 656,170	2 705,270	950,900	0,000	0,260	0,000	50,07	49,93	7,674	

В результаті запланованого руху основних фондів у 2006 році:

1. Обсяг введених ОФ становитиме 950,9 тис.грн.
2. Обсяг вибуття 0
3. Коефіцієнт оновлення ОФ становитиме 0,260, тобто 26%
4. Коефіцієнт вибуття 0
5. Сума амортизації ОФ за рік становитиме 7,67%
6. Рівень придатності ОФ на кінець 2006 року становитиме 49,9%
7. Залишкова вартість основних фондів на кінець 2006 року

становитиме

1 825,409 грн.

Показники попереднього (2005 року) становили:

1. Обсяг введених ОФ 45,9 тис.грн.
2. Обсяг вибуття ОФ – 124,1 тис.грн.
3. Коефіцієнт оновлення ОФ становив 0,017, тобто 1,7%
4. Коефіцієнт вибуття ОФ становив 0,045, тобто 4,5%
5. Сума амортизації ОФ за рік становила 9,3%
6. Рівень придатності ОФ на кінець 2005 року становив 42,7%
7. Залишкова вартість основних фондів на кінець 2005 року становив 1 155,1 грн.

Отже, в плановому періоді (2006) середньорічна вартість основних фондів підприємства збільшиться на 670,3 тис. грн. (на 58,02% відносно рівня 2005 року) за рахунок збільшення пасивної частини основних виробничих фондів на 279,6 тис. грн. (41,7%) та активної частини на 390,6 тис. грн.(58,3%), тобто політика оновлення основних фондів передбачає підвищення частки активних ОФ, які є найбільш зношені.

Враховуючи планові показники доходності і прибутковості підприємства ТОВ „БАРС” у 2006 році (табл.2.1) та прогнозний оновлювальний рух основних фондів на 2006 рік (табл.3.1), розрахуємо прогноз основних показників ефективності використання основних фондів на торговельному підприємстві на 2006 рік.

Таблиця 3.2

Планові показники ефективності використання основних фондів ТОВ “БАРС” у 2006 році відносно 2005 року

Показники	2005 р.	2006 р.	Абсолютне відхилення, +	Темп приросту, %
Товарообіг в фактичних цінах, тис. грн.	50 669,27	68 468,75	17 799,47	135,13
Комерційний дохід, тис.грн.	18 899,99	25 514,99	6 615,00	135,00
Чистий прибуток, тис.грн.	6 620,29	8 328,70	1 708,41	125,81
Середньорічна вартість ОФ, тис.грн	1 319,96	1 490,20	170,24	112,90
Активна частина основних фондів, тис.грн.	251,62	642,30	390,68	255,27
Прогресивність ОФ, %	19,06	43,10	24,04	226,10
Фондовіддача, тис.грн./тис.грн.	38,39	45,95	7,56	119,69
Дохідність ОФ, %	1 431,858	1 712,186	280,33	119,58
Рентабельність ОФ, %	501,552	558,898	57,35	111,43
Фондомісткість, тис.грн./тис.грн.	0,026	0,022	0,00	83,55
Чисельність персоналу, чол	406	445	39,00	109,61
Фондоозброєність праці тис.грн./чол.	3,25	3,35	0,10	103,00
Продуктивність праці, тис.грн.чол.	124,80	153,86	29,06	123,29

Отже, в плановому періоді ефективність використання основних фондів підприємства дещо поліпшиться. В результаті більш швидкого збільшення обсягу товарообороту підприємства (+35,1%) ніж середньорічної вартості основних фондів (+12,9%) фондовіддача основних фондів збільшиться на 19,7%, а фондоємкість – зменшиться на 16,5 %. При рості фондоозброєності на 3,0%, продуктивність праці збільшиться на 23,3% за рахунок більшої продуктивності нових основних фондів.

3.2 Визначення обсягів вибуття та введення основних фондів торговельного підприємства

Формування активів торговельного підприємства пов'язано з трьома основними етапами його розвитку [4]:

1. Створенням нового підприємства;
2. Реконструкцією та модернізацією діючого підприємства;
3. Створенням нових структурних одиниць (магазинів, філій тощо) діючого підприємства.

Другий та третій етапи формування активів являють собою форми інвестиційної діяльності підприємства. Основою визначення потреби в основних фондах є запланований обсяг приросту активів, торговельного підприємства в розрізі основних їх видів, що забезпечує приріст обсягу його господарської діяльності. Об'єктом реального інвестування є приріст основних коштів, що звичайно планується, і нематеріальних активів. Обсяг цього приросту уточнюється з урахуванням динаміки і обсягу раніше незакінченого капітального будівництва (незавершених капітальних вкладень).

Визначення потреби підприємства в окремих видах активів торговельного підприємства здійснюється в процесі розробки бізнес плану його проекту.

Потреба в основних фондах розраховується диференційовано, в розрізі таких їх видів:

- будівлі, приміщення та споруди;
- машини та обладнання;
- інші види основних фондів.

В основу розрахунку мають бути покладені наступні показники [9]:

- плановий обсяг і склад реалізації товарів;
- технології товароруху і методи продажу товарів, що використовуються на підприємстві;
- експлуатаційна продуктивність окремих видів машин, механізмів та обладнання;
- ринкова вартість окремих видів основних засобів;
- вартість установки машин, механізмів та обладнання.

Принципова формула розрахунку потреби в окремих видах обладнання має такий вигляд:

$$\mathbf{Поб = Рп * Во / ПРе + У} \quad (3.1)$$

де Поб потреба в обладнанні (в вартісному вимірюванні);

Рп плановий обсяг реалізації товарів;

ПРе експлуатаційна продуктивність даного виду обладнання (що виражена у вартісному обсязі товарів);

Во ринкова вартість одиниці даного виду обладнання;

У вартість установки даного виду обладнання.

Орендовані види основних засобів із розрахункової потреби виключаються.

Як вже зазначалося вище, розвиток (відтворення) основних фондів торговельного підприємства здійснюється на простій або розширеній основі.

Просте відтворення основних фондів передбачає їх поновлення в межах накопичено суми амортизаційних відрахувань – вартість їх в процесі відтворення не збільшується.

Розширене відтворення основних фондів являє собою введення в дію нових їх видів не тільки за рахунок амортизаційних відрахувань, але і за рахунок інших фінансових ресурсів – вартість їх в процесі такого відтворення зростає.

Загальна потреба в процесі відтворення основних фондів періоді що планується в процесі розширеного їх відтворення визначається за формулою:

$$\mathbf{\Delta Поф = ЗПоф - Ноф + Вф + Вм} \quad (3.2)$$

де $\Delta Поф$ загальна потреба в прирості основних фондів в плановому періоді;

ЗПоф загальна потреба в основних фондах у відповідності з плановим розвитком товарообороту в плановому періоді (визначається шляхом множення планової суми реалізації на показник фондоємкості);

Ноф – наявність основних фондів на початок планового періоду;

Вф – вибуття основних фондів в зв'язку з їх фізичним зношенням;

Вм – вибуття основних фондів в зв'язку з їх моральним зношенням;

Розрахуємо потребу в основних фондах для ТОВ “Барс” на 2005 рік. Для визначення потреби скористуємося даними про план товарообороту на 2005 р. та фондомісткістю. Суму товарообороту розподілимо між окремими групами основних фондів пропорційно їх вартості. Дані розрахунку наведені в табл.3.1

Як видно з табл.3.1, в зв'язку із збільшенням товарообороту в плановому періоді (2006 р.), для забезпечення ефективної діяльності підприємства, ТОВ “БАРС” потребує введення основних фондів на загальну суму 950,9 тис. грн. В тому числі:

- ОФ I групи – 370,0 тис. грн.
- ОФ II групи 350,0 тис. грн.
- ОФ III групи – 0 тис. грн.
- ОФ IV групи – 230,9 тис. грн.

Нараховані за 2006 фонди амортизації на відновлення основних фондів складуть суму в 280,57 тис.грн., інші кошти підприємство повинно інвестувати з інших джерел.

Таким чином визначення обсягів вибуття та введення основних фондів торговельного підприємства є одним з найважливіших етапів в розробці політики управління рухом основних фондів торговельного підприємства – надлишок основних фондів зв'язує частину оборотних засобів підприємства, що впливає на ефективність діяльності, недостатня кількість – не дозволяє підприємству належним чином виконувати всі свої функції.

3.3 Обґрунтування вибору форм задоволення потреби торговельного підприємства в прирості основних фондів

Визначення форм задоволення потреби у прирості основних фондів:

Потреба у прирості основних фондів може бути задоволена торговим підприємством двома шляхами [14]:

а) придбання нових видів основних засобів у власність підприємства (сюди ж відноситься і будівництво власних будівель і споруд);

б) оренди (лізингу). Приріст власних основних фондів буде визначати лише їх придбання у власність торговельного підприємства. Він визначається за формулою:

$$\Delta \text{ПВоф} = \Delta \text{Поф} - \text{Ооф} \quad (3.3)$$

де $\Delta \text{ПВоф}$ – необхідний приріст власних основних фондів в плановому періоді;

$\Delta \text{Поф}$ – загальна потреба в прирості основних фондів в плановому періоді;

Ооф – потреба в прирості основних фондів, що задовольняється шляхом їх оренди (лізингу).

Придбання основних фондів у власність підприємства є реальними інвестиціями цього підприємства, які можуть здійснювати у різних формах. Форми реального інвестування визначаються в розрізі основних видів інвестиційних операцій. На підприємствах торгівлі реальні інвестиції здійснюються звичайно в таких основних формах [4]:

1) *придбання цілісних майнових комплексів*. Воно являє собою інвестиційну операцію великих торгових підприємств, що забезпечує товарну або регіональну диверсифікацію їх діяльності. У випадках із здійснюваним процесом приватизації, а також банкрутством окремих торгових підприємств придбання цілісних майнових комплексів отримує все

більший розвиток;

б) *нове будівництво*. Воно являє собою інвестиційну операцію, пов'язану з будівництвом нового об'єкта із закінченим технологічним циклом по спеціально розробленому або типовому проекту на територіях, що спеціально вводяться. До нового будівництва торгове підприємство прибігає при кардинальному збільшенні обсягів своєї діяльності в майбутньому періоді, її товарній або регіональній диверсифікації (створенні філіали, дочірніх підприємств і т.п.);

в) *реконструкція*. Вона являє собою інвестиційну операцію, пов'язану з істотним перетворенням торгівотехнологічних процесів на основі сучасних науковотехнічних досягнень. Вона здійснюється відповідно до комплексного плану реконструкції торговельного підприємства з метою збільшення його пропускної спроможності, підвищення рівня торгового обслуговування покупців, впровадження ресурсозберігаючих технологій і т.п. В процесі реконструкції може здійснюватися розширення окремих торгових і неторгових будівель і приміщень (якщо нове технологічне обладнання не може бути розміщене в діючих приміщеннях); будівництво нових будівель і споруд того ж призначення на зміну що ліквідуються на території діючого торговельного підприємства, подальша експлуатація яких по технологічних або економічних причинах визнана недоцільною;

г) *модернізація*. Вона являє собою інвестиційну операцію, пов'язану з вдосконаленням і приведенням активної частини основних виробничих фондів в стан, відповідний сучасному рівню здійснення торгівотехнологічних процесів, шляхом конструктивних змін всього парку контрольнокасових апаратів, холодильного або ваговимірювального обладнання, а також інших видів машин, механізмів і обладнання, що використовуються торговим підприємством;

д) *придбання окремих видів матеріальних або нематеріальних активів*. Воно являє собою інвестиційну операцію, пов'язану з оновленням (в зв'язку з фізичним зносом) або збільшенням (в зв'язку із зростанням об'єму діяльності)

окремих видів матеріальних активів; придбанням нової програмної продукції, торгових знаків, патентів, "ноухау" і інших нематеріальних активів, що забезпечує зростання ефективності торгової діяльності в майбутньому періоді.

Всі форми реальних інвестицій (крім останньої) розглядаються як реальні інвестиційні проекти (остання форма об'єднується по сукупності окремих вкладень в різні інвестиційні програми оновлення або розширення матеріальних або нематеріальних активів).

На рис.3.1 3.3 на основі планових розрахунків (табл.3.1) наведена деталізація необхідних коштів для придбання основних фондів у 2006 році. При цьому основні фонди I групи можна спланувати взяти в оренду, інші основні фонди потрібно купувати.

Нараховані за 2006 фонди амортизації на відновлення основних фондів складуть суму в 280,57 тис. грн., інші кошти підприємство повинно інвестувати з інших джерел. Оскільки плановий чистий прибуток 8,3 млн. грн., можливість інвестування коштів у розмірі 700 тис. грн. з чистого прибутку у підприємства ТОВ „БАРС” є.

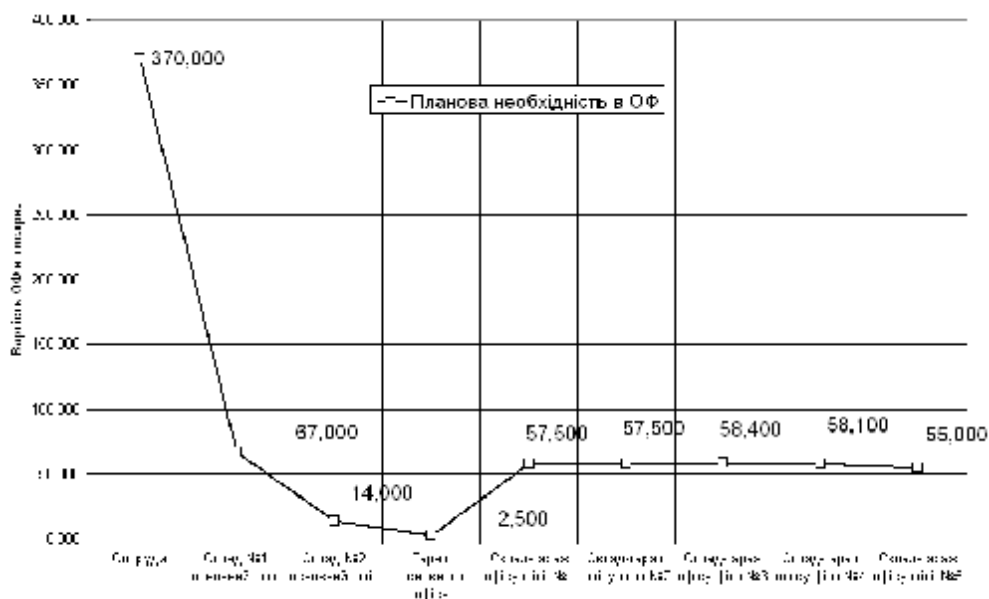

Рис.3.1. Планова необхідність в ОФ I групи на 2006 рік в ТОВ „БАРС” (можлива оренда будівель та споруд)

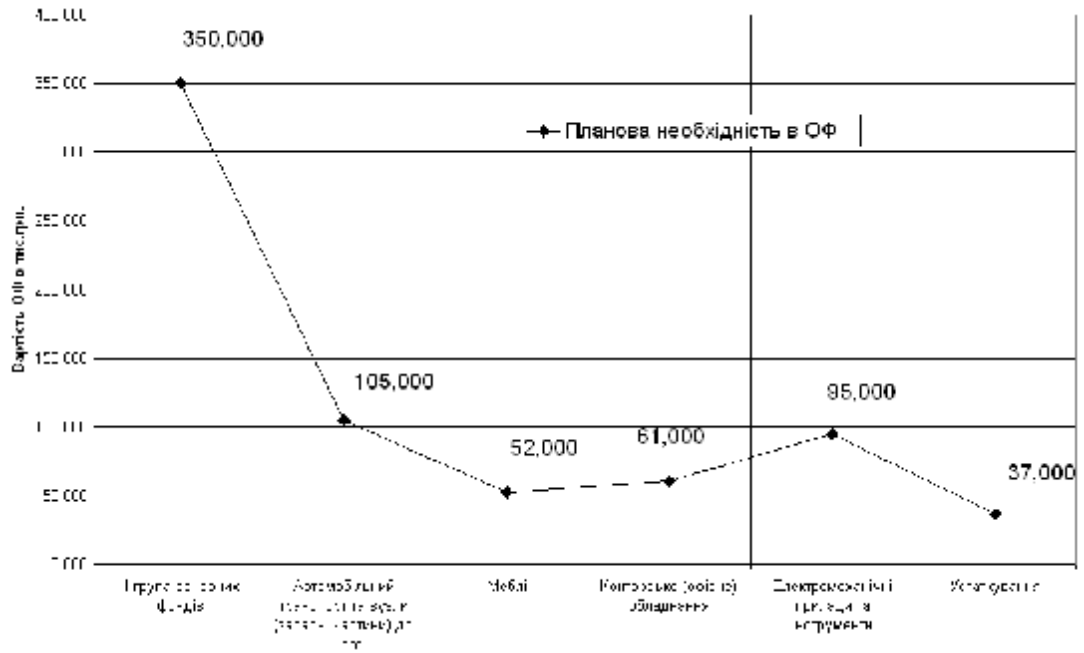

Рис.3.2. Планова необхідність в ОФ II групи на 2006 рік в ТОВ „БАРС” (інвестиції в придбання)

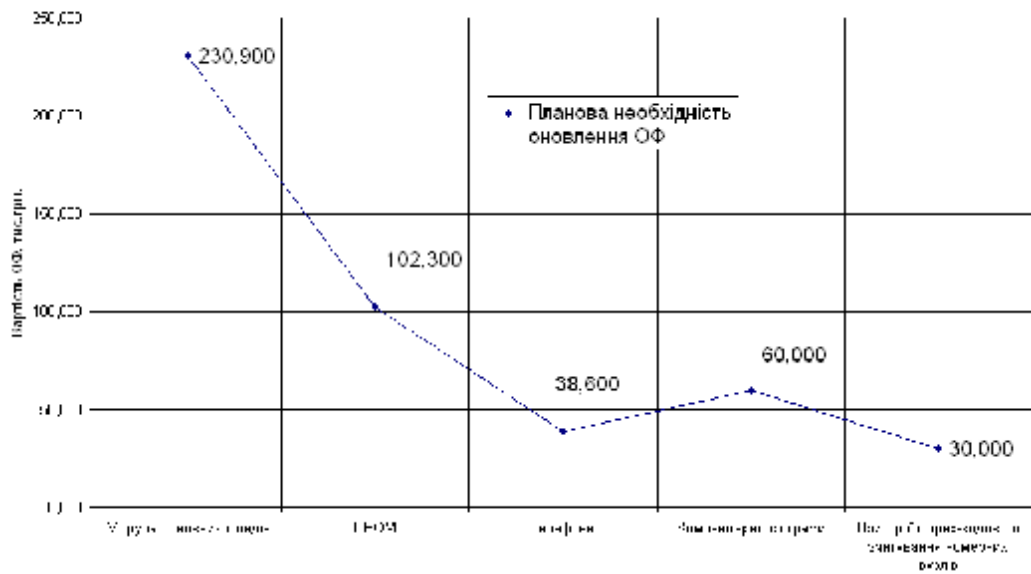

Рис.3.3. Планова необхідність в ОФ IV групи на 2006 рік в ТОВ „БАРС” (інвестиції в придбання)

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Рух основних фондів на торговельному підприємстві являє собою проходження основними фондами всіх етапів циклу відтворення – проміжку часу, протягом якого відбувається процес формування, використання та відновлення споживчої вартості основних фондів.

Основними завданнями управління рухом основних фондів є:

1. Аналіз стану та ефективності використання основних фондів на торговельному підприємстві.
2. Визначення розміру потреби в прирості основних засобів.
3. Обґрунтування ремонтної політики підприємства.
4. Вибір форми задоволення потреби в прирості основних фондів.
5. Раціоналізація експлуатації основних фондів підприємства.

Зібравши і обробивши реальні дані бухгалтерського і управлінського обліку, матеріалів статистичної звітності щодо руху основних фондів об'єкту дослідження ТОВ “БАРС”, в курсовій роботі проведено аналіз наявності, складу та стану основних фондів. Виявлено:

1. Вартість активів ТОВ “БАРС” за останні роки збільшилась на 14614,8 тис. грн. а вартість необоротних активів зменшилась на 134,3 тис. грн., в тому числі за рахунок зменшення основних фондів на 127,3 тис. грн.

Питома вага основних фондів в необоротних активах зменшилась від 91,5 % до 91,16%, а в загальній вартості активів від 15,58% до 5,06%.

Зменшення питомої ваги основних фондів в активах свідчить про більш високі темпи залучення оборотних фондів і вимагає подальшого аналізу так як наслідком цього факту може бути підвищення ліквідності підприємства (основні фонди мають найменшу серед усіх активів ліквідність). Іншим наслідком зменшення питомої ваги основних фондів в обсязі активів підприємства може стати зростання їх рентабельності.

2. Найбільшу питому вагу в структурі виробничих фондів займає перша група – будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні

пристрої. Протягом останніх років їх частка зросла від 61,6 % до 78,22 %, причому з стійкою зростаючою тенденцією.

3. За результатами розрахунків ступінь придатності основних фондів на кінець 2005 року становить:

по I групі ОФ – 56,42% 61,98%;

по II групі ОФ – 17,31% 26,83%;

по III групі ОФ – 43,87% ;

по IV групі ОФ – 9,95% 25,06%;

Стан ОФ характеризується як „нові” при коефіцієнті придатності вище 75%, тобто у підприємства ТОВ „БАРС” ОФ по групам II та IV мають стадію „сильне зношення” та „критичне зношення” і потребують інтенсивного відновлення в першу чергу.

4. Темпи оновлення, списання та амортизації ОФ в ТОВ „БАРС” у 2003 2005 роках характеризуються наступними показниками:

а) Коефіцієнти оновлення :

2003 рік = 0,106

2004 рік = 0,192

2005 рік = 0,017

б) Коефіцієнти вибуття (списання та продаж) та амортизації :

2003 рік = 0,040 / 0,146

2004 рік = 0,009 / 0,112

2005 рік = 0,045 / 0,0929

Таким чином, темпи оновлення ОФ в ТОВ „БАРС” є нижчими, ніж темпи вибуття ОФ.

5. У 2004 році темп росту фондоозброєності 201,4% перевищив темп росту продуктивності праці (171,6%), але у наступному 2005 році проведене оновлення ОФ 2004 року привело до значного перевищення темпу росту продуктивності праці 169,3% над темпом росту фондоозброєності, який за рахунок додаткового росту чисельності працівників практично залишився на тому ж рівні (101,1%).

Аналогічна картина склалася з показником фондівддачі ОФ, який у 2004 році знизився з рівня 12,94 тис.грн./тис.грн. (2003) до 11,03 тис.грн./тис.грн., а у 2005 році зріс до рівня 18,46 тис.грн./тис.грн.

6. Зростання товарообігу та обсягу ОФ характеризується :

зростанням товарообігу на 89,7% у 2004 році відносно 2003 року та зростанням на 81,8% у 2005 році відносно рівня 2004 року;

випереджаючим зростанням обсягу ОФ на 122,6% у 2004 році відносно рівня 2003 року та запізнюючим зростанням обсягу ОФ на 8,6% у 2005 році відносно рівня 2004 року.

7. Як показали результати аналізу (розділ 2) діяльності підприємству ТОВ “БАРС” необхідно збільшувати показник прогресивності основних фондів, тобто збільшувати їх активну частину. Для розширення діяльності і збільшення товарообороту підприємству, враховуючи великий рівень зношення основних фондів 2 та 4 груп, необхідно придбати такі нові основні фонди, як насамперед транспортні засоби, обладнання, електроннообчислювальні машини з метою полегшення торгового і управлінського процесів. Адже ці види основних фондів значно застарілі і майже повністю амортизовані.

8. В 2006 році підприємство ТОВ “БАРС” планує збільшити обсяги діяльності за рахунок розширення асортиментної структури товарів, що реалізуються, та збільшення обсягів дрібнооптового товарообороту.

В плановому періоді (2006 рік) обсяг товарообороту планується збільшити на 35,1% (з рівня 48 256,452 тис.грн. до 65 208,333 тис.грн. – табл.2.1) за рахунок збільшення торговельних площ складів-магазинів філій 1 – 5 на 265 квадратних метрів кожний (типовий оптовий ангар – магазин) та розширення асортименту продукції, що реалізується.

В результаті запланованого руху основних фондів у 2006 році:

1. Обсяг введених ОФ становитиме 950,9 тис.грн.
2. Обсяг вибуття 0
2. Коефіцієнт оновлення ОФ становитиме 0,260, тобто 26%

4. Коефіцієнт вибуття 0

3. Сума амортизації ОФ за рік становитиме 7,67%

4. Рівень придатності ОФ на кінець 2006 року становитиме 49,9%

5. Залишкова вартість основних фондів на кінець 2006 року становитиме

1 825,409 грн.

Показники попереднього (2005 року) становили:

1. Обсяг введених ОФ 45,9 тис.грн.

2. Обсяг вибуття ОФ – 124,1 тис.грн.

3. Коефіцієнт оновлення ОФ становив 0,017, тобто 1,7%

4. Коефіцієнт вибуття ОФ становив 0,045, тобто 4,5%

3. Сума амортизації ОФ за рік становила 9,3%

4. Рівень придатності ОФ на кінець 2005 року становив 42,7%

5. Залишкова вартість основних фондів на кінець 2005 року становив 1 155,1 грн.

Отже, в плановому періоді (2006) середньорічна вартість основних фондів підприємства збільшиться на 670,3 тис. грн. (на 58,02% відносно рівня 2005 року) за рахунок збільшення пасивної частини основних виробничих фондів на 279,6 тис. грн. (41,7%) та активної частини на 390,6 тис. грн.(58,3%), тобто політика оновлення основних фондів передбачає підвищення частки активних ОФ, які є найбільш зношені.

9. В плановому періоді ефективність використання основних фондів підприємства дещо поліпшиться. В результаті більш швидкого збільшення обсягу товарообороту підприємства (+35,1%) ніж середньорічної вартості основних фондів (+12,9%) фондоддача основних фондів збільшиться на 19,7%, а фондоємкість – зменшиться на 16,5 %. При рості фондоозброєності на 3,0%, продуктивність праці збільшиться на 23,3% за рахунок більшої продуктивності нових основних фондів.

10. В зв'язку із збільшенням товарообороту в плановому періоді (2006 р.), для забезпечення ефективної діяльності підприємства, ТОВ “БАРС”

потребує введення основних фондів на загальну суму 950,9 тис. грн. В тому числі:

- ОФ I групи – 370,0 тис. грн.
- ОФ II групи 350,0 тис. грн.
- ОФ III групи – 0 тис. грн.
- ОФ IV групи – 230,9 тис. грн.

Нараховані за 2006 фонди амортизації на відновлення основних фондів складуть суму в 280,57 тис.грн., інші кошти підприємство повинно інвестувати з інших джерел. Оскільки плановий чистий прибуток 8,3 млн.грн., можливість інвестування коштів у розмірі 700 тис.грн. з чистого прибутку у підприємства ТОВ „БАРС” є.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України // від 16 січня 2003 року N 436IV(діє з 01.01.2004)
2. ЗАКОН УКРАЇНИ “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” N 996XIV від 16 липня 1999 року // Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України станом від 22 червня 2000 року N 1829III
3. ЗАКОН УКРАЇНИ “ Про оподаткування прибутку підприємств” (Законом України від 22 травня 1997 року N 283/97ВР цей Закон викладено у новій редакції) // Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України станом від від 20 грудня 2005 року N 3235IV
4. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про господарські товариства» // від 19 вересня 1991 року N 1576XII (Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України станом на 19 лютого 2004 року N 1519IV)
5. Закон України “ Про патентування деяких видів підприємницької діяльності”// від 23.03.1996 N 98/96ВР (станом змін на 9 липня 2003 року N 1068IV)
6. Закон України “ Про ліцензування певних видів господарської діяльності” // від 1 червня 2000 року N 1775III (станом змін на 20.02. 2003 року N 546IV)
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", Наказ Мінфіна України № 87 від 31.03.1999 + № 304 від 30.11.2000.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", Наказ Мінфіна України № 87 від 31.03.1999 + № 304 від 30.11.2000.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 " Звіт про фінансові результати «, Наказ Мінфіна України № 87 від 31.03.1999 + № 304 від 30.11.2000.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси"//Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року N 246 (із змінами,

внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. N 304)

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи" // Наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року N 242(Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2000 року N 304)

12. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" // Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року N 92 (Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України станом від 16 березня 2005 року N 235)

13. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів" // Наказ Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 року N 817

14. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів // МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ НАКАЗ від 30 вересня 2003 року N 561

15. Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування населення // КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА від 15 червня 2006 р. N 833

16. Про затвердження Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень стосовно торгової мережі та мережі ресторанного господарства // Наказ Державного комітету статистики України від 24 жовтня 2005 року N 327

17. Васильков В.Г. Організація виробництва : Навч.посібник. – К. : КНЕУ, 2003 – 524 с.

18. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства : Навч.посібник. – К.: КНЕУ, 2001 – 228 с.

19. Економіка підприємства. Підручник в 2х томах / Під ред. С.Ф.Покропивного К.: КНЕУ, 2000 – 528 с.

20. Измайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч.посібник. К.: МАУП, 2000

21. Курочкин А.С. Организация производства: Учебн.пособие. –К.: МАУП, 2001 –216 с.
22. Организация производства на предприятии : Учебник / под ред. Туровца О.Г. и Сербиновского Б.Ю. – Ростов на Дону: издательский центр МАРТ, 2002
23. Статистика підприємництва : навч. посібник / під редакцією Вашківа П.Г. – К.: „Слобожанщина”, 1999
24. Управління виробничою інфраструктурою / За ред. М.А.Бєлова – К.: КНЕУ, 1997 – 208 с.
25. Фінанси підприємств. Підручник /За ред. А.М. Поддєрьогіна – К.:КНЕУ,2000

Додаток

Показники діяльності ТОВ „БАРС” за 2003 – 2005 роки

БАЛАНС підприємства ТОВ "БАРС"

Форма № 1

(тис.грн.)

АКТИВ	Код пункта	1 січня 2004	1 січня 2005	1 січня 2006
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи				
залишкова вартість	010	0,0	0,0	0,0
первісна вартість	011	0,0	0,0	0,0
знос	012	0,0	0,0	0,0
Незавершене будівництво	020	119,0	59,0	112,0
Основні засоби:				
залишкова вартість	030	1 282,3	1 484,8	1 155,1
первісна вартість	031	2 270,4	2 783,5	2 705,3
знос	032	988,0	1 298,6	1 550,2
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0,0	0,0	0,0
інші фінансові інвестиції	045	0,0	0,0	0,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0,0	0,0	0,0
Відстрочені податкові активи	060	0,0	0,0	0,0
Інші необоротні активи	070	0,0	5,0	0,0
Усього за розділом I	080	1 401,3	1 548,8	1 267,1
II. Оборотні активи				
Запаси:				
виробничі запаси	100	12,5	24,9	76,2
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	0,0	0,0	0,0
незавершене виробництво	120	0,0	0,0	0,0
готова продукція	130	560,5	298,2	965,3
товари	140	1 476,1	2 952,3	5 342,4
Векселі одержані	150	0,0	0,0	0,0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				
чиста реалізаційна вартість	160	3 160,7	2 184,9	11 161,3
первісна вартість	161	3 160,7	2 184,9	11 161,3
резерв сумнівних боргів	162	0,0	0,0	0,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
з бюджетом	170	0,0	1 050,3	23,8
за виданими авансами	180	0,0	0,0	0,0
з нарахованих доходів	190	0,0	0,0	0,0
із внутрішніх розрахунків	200	0,0	0,0	0,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	662,2	0,0	832,0
Поточні фінансові інвестиції	220	0,0	0,0	0,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:				
в національній валюті	230	957,2	1 497,1	1 657,7
в іноземній валюті	240	0,0	0,0	0,0
Інші оборотні активи	250	0,0	0,0	0,0
Усього за розділом II	260	6 829,2	8 007,6	20 058,7
III. Витрати майбутніх періодів				
Баланс	280	8 230,5	11 650,4	22 845,3

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ				
підприємства ТОВ "БАРС" за 2003 - 2005 роки				
				(тис.грн.)
Стаття	Код пункта	На 01.01.2004	На 01.01.2005	На 01.01.2006
		Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	14 694,1
Податок на додану вартість (20%)	015	699,7	1 327,05	2 412,82
Акцизний збір	020	0,0	0,00	0,00
	025	0,0	0,00	0,00
Інші виражування з доходу	030	0,0	0,00	0,00
Чистий дохід від реалізації продукції	035	13 994,4	26 541,05	48 256,45
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):	040	8 513,4	16 146,05	29 356,46
Валовий :		0,0	0,00	
прибуток	050	5 481,0	10 395,00	18 899,99
збиток	055	0,0	0,00	
Інші операційні доходи	060	0,0	0,00	0,00
Адміністративні витрати	070	667,0	1 265,00	2 300,00
Витрати на збут	080	1 930,5	3 661,23	6 656,78
Інші операційні витрати	090	140,8	267,11	485,65
Фінансові результати від операційної діяльності до оподаткування:				
прибуток	100	2 742,7	5 201,66	9 457,56
збиток	105	0,0	0,00	
Дохід від участі в капіталі	110	0,0	0,00	0,00
Інші фінансові доходи	120	0,0	0,00	0,00
Інші доходи	130	0,0	0,00	0,00
Фінансові витрати	140	0,0	0,00	0,00
Втрати від участі в капіталі	150	0,0	0,00	0,00
Інші витрати	160	0,0	0,00	0,00
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		0,0	0,00	
прибуток	170	2 742,7	5 201,66	9 457,56
збиток	175	0,0	0,00	
Податок на прибуток	180	822,8	1 560,50	2 837,27
Фінансові результати від звичайної діяльності після оподаткування:				
прибуток	190	1 919,9	3 641,16	6 620,29
збиток	195	0,0	0,00	
Надзвичайні:		0,0	0,00	
доходи	200	0,0	0,00	0,00
витрати	205	0,0	0,00	0,00
Податки з надзвичайного прибутку	210	0,0	0,00	0,00
Чистий :		0,0	0,00	
прибуток	220	1 919,9	3 641,16	6 620,29
збиток	225	0,0	0,00	0,00
ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ(СОБІВАРТІСТЬ)				
ПОКАЗНИК	Код пункта	На 01.01.2004	На 01.01.2005	На 01.01.2006
		Матеріальні витрати	230	6 725,4
Витрати на оплату праці	240	1 384,8	2 626,36	4 775,2
Відрачування в соцфонди	250	189,4	359,24	653,2
Нарахована амортизація	260	73,0	138,36	251,6
Інші операційні витрати	270	517,9	982,13	1 785,7
Загалом витрат	280	8 513,4	16 146,05	29 356,5

Розрахунок основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану підприємства ТОВ "БАРС" за 2003 - 2005 роки

№ п/п	показник	За 2003 рік	За 2004 рік	За 2005 рік	Зростання показника за 2004 рік відносно 2003 року		Зростання показника за 2005 рік відносно 2004 року	
					абсолютне	Відносне в %	абсолютне	Відносне в %
1. ПОКАЗНИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ								
1.1	Частка оборотних виробничих фондів в обгових коштах	0,300	0,409	0,318	0,109	36,32	-0,091	-22,19
1.2	Частка основних засобів в активах	0,156	0,127	0,051	-0,028	-18,20	-0,077	-60,33
1.3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,435	0,467	0,573	0,031	7,21	0,106	22,82
1.4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,000	0,226	-0,028	0,226	0,00	-0,254	-112,43
1.6	Частка довгострокових фінансових інвестицій в активах	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,000	0,00
1.7	Коефіцієнт мобільності активів	0,830	0,687	0,878	-0,142	-17,16	0,191	27,74

Розрахунок основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану підприємства ТОВ "БАРС" за 2003 - 2005 роки

№ п/п	показник	За 2003 рік	За 2004 рік	За 2005 рік	Зростання показника за 2004 рік відносно 2003 року		Зростання показника за 2005 рік відносно 2004 року	
					абсолютне	Відносне в %	абсолютне	Відносне в %
2. ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ								
2.1	Коефіцієнт трансформації активів в чисту виручку (ресурсовіддача активів)	1,70	2,28	2,11	0,578	33,98	-0,166	-7,28
2.2	Фондовіддача основних засобів в чисту виручку	10,91	17,87	41,78	6,962	63,79	23,903	133,72
2.3	Коефіцієнт оборотності обгових коштів (обороти)	2,05	3,31	2,41	1,265	61,74	-0,909	-27,42
2.4	Період одного обороту обгових коштів (днів)	178,12	110,12	151,72	-67,995	-38,17	41,596	37,77
2.5	Коефіцієнт оборотності запасів (обороти)	4,15	4,93	4,60	0,775	18,65	-0,331	-6,72
2.6	Період одного обороту запасів(днів)	87,85	74,04	79,37	-13,810	-15,72	5,330	7,20
2.7	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості(обороти)	4,43	12,15	4,32	7,720	174,36	-7,824	-64,41
2.8	Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	82,44	30,05	84,42	-52,390	-63,55	54,374	180,96
2.9	Коефіцієнт оборотності товарів та готової продукції	6,87	8,17	7,65	1,294	18,83	-0,515	-6,31
2.10	Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	159,04	98,71	102,75	-60,327	-37,93	4,038	4,09
2.11	Період операційного циклу (днів) - перетворення придбаних матресурсів в гроші	170,29	104,09	163,79	-66,200	-38,87	59,704	57,36
2.12	Період фінансового циклу (днів) - період обороту коштів	11,25	5,38	61,04	-5,873	-52,20	55,666	1 034,91
2.13	Коефіцієнт оборотності власного капіталу(оборотність)	3,56	3,92	3,59	0,359	10,08	-0,336	-8,56

Розрахунок основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану підприємства ТОВ "БАРС" за 2003 - 2005 роки

№ п/п	показник	За 2003 рік	За 2004 рік	За 2005 рік	Зростання показника за 2004 рік відносно 2003 року		Зростання показника за 2005 рік відносно 2004 року	
					абсолютне	Відносне в %	абсолютне	Відносне в %
3. ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ								
3.1	Рентабельність активів по чистому доходу від реалізації, %	170,03	227,81	211,23	57,782	33,98	-16,581	-7,28
3.2	Рентабельність активів по валовому реалізаційному прибутку, %	66,59	89,22	82,73	22,631	33,98	-6,494	-7,28
3.3	Рентабельність власного капіталу по чистому доходу від реалізації, %	356,48	392,42	358,81	35,940	10,08	-33,607	-8,56
3.3	Рентабельність власного капіталу по валовому реалізаційному прибутку, %	139,62	153,69	140,53	14,076	10,08	-13,163	-8,56
3.3	Рентабельність власного капіталу по чистому прибутку після сплати податків, %	48,91	53,84	49,23	4,931	10,08	-4,611	-8,56
3.4	Рентабельність виробничих фондів(основні +оборотні) по чистому прибутку після сплати податків	57,63	76,49	87,81	18,863	32,73	11,322	14,80
3.7	Рентабельність реалізованої продукції по чистому прибутку після оподаткування	13,07	13,07	13,07	0,000	0,00	0,000	0,00
3.10	Період окупності активів чистим прибутком, років	4,29	3,20	3,45	-1,087	-25,36	0,251	7,85
3.12	Період окупності власного капіталу чистим прибутком, років	2,04	1,86	2,03	-0,187	-9,16	0,174	9,37

Розрахунок основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану підприємства ТОВ "БАРС" за 2003 - 2005 роки

№ п/п	показник	За 2003 рік	За 2004 рік	За 2005 рік	Зростання показника за 2004 рік відносно 2003 року		2005 рік відносно 2004 року	
					абсолютне	Відносне в %	абсолютне	Відносне в %
4. ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ								
4.1	Власні оборотні кошти (робочий, функціонуючий капітал), грн.	2 524,4	5 214,6	12 181,8	2690,224	106,57	6967,240	133,61
4.2	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами (норматив>0,1)	0,370	0,651	0,607	0,282	76,17	-0,044	-6,74
4.3	Маневреність робочого капіталу	0,812	1,050	0,599	0,238	29,30	-0,451	-42,95
4.4	Маневреність власних об'єктів	0,379	0,287	0,136	-0,092	-24,28	-0,151	-52,60
4.5	Коефіцієнт забезпечення власними об'єктами запасів	1,232	1,592	1,908	0,360	29,23	0,316	19,86
4.7	Коефіцієнт фінансової незалежності(автономії)- норматив>0,5	0,477	0,581	0,589	0,104	21,71	0,008	1,41
4.8	Коефіцієнт маневреності власного капіталу, норматив>0,1	0,643	0,771	0,906	0,128	19,90	0,135	17,48
4.9	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу, норматив <0,5	0,523	0,419	0,411	-0,104	-19,80	-0,008	-1,95
4.10	Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування власними коштами відносно залучених коштів)	0,912	1,384	1,431	0,472	51,76	0,047	3,42
4.12	Коефіцієнт фінансової стійкості(норматив=0,85-0,9)	0,477	0,581	0,589	0,104	21,71	0,008	1,41

Розрахунок основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану
підприємства ТОВ "БАРС" за 2003 - 2005 роки

№ п/п	показник	За 2003 рік	За 2004 рік	За 2005 рік		Зростання показника за 2004 рік відносно 2003		Зростання показника за 2005 рік відносно 2004	
						абсолютне	Відносне в %	абсолютне	Відносне в %
5. ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ (ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ)									
5.1	Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття поточних зобов'язань)	1,586	1,639	2,135	Норматив > 1,0)	0,052	3,29	0,496	30,28
5.2	Коефіцієнт строкової ліквідності	0,957	0,753	1,364	Норматив =0,7-0,8	-0,203	-21,24	0,611	81,07
5.3	Коефіцієнт поточної абсолютної ліквідності	0,222	0,306	0,176	Норматив =0,2-0,35	0,084	37,78	-0,130	-42,41
5.4	Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованостей	1,500	0,500	1,351	Норматив => 1,20	-1,000	-66,64	0,850	169,92